

68. évf., 2014. V. 15., 18. szám

Jó Pajtás

BEMUTATJUK TEHETSÉGEINKET:

Apró János

Ára 50 dinár

Fotó: Ótos András

Tudom is, szeretem is

Ismerjük meg tehetségeinket: Apró János

Rendkívül nehéz, szinte lehetetlen megválaszolni az örökös kérdést: miért nehéz a matematika – erre jöttünk rá **Apró Jánossal**, a szabadkai Október 10-e iskola hetedikeseivel, akinek a címoldalunkat is szenteltük. Igazából neki nem túl nehéz.

Úgy is fogalmazhatunk, hogy noha legtöbb diák nehezen gyűrködik meg a matematikával, szinte nincs osztály, ahol ne lenne legalább egy-két kivétel. Ők azok a szerencsések, akiknek könnyen mennek a természettudományok, így könnyebben veszik az akadályokat az iskoláztatás során. Merthogy abban egyet kell értenünk, hogy ezek ismerete nélkül igen nehéz eligazodni a világ dolgaiban.

zácson, levezetésen van a hangsúly, hanem a gondolkodáson.

– A fejemben sokszor gyorsan összeáll a helyes válasz, és az a jó, ha azt csak be kell jelölnöm – mondja, és ezzel tényleg azt támasztja alá, hogy nem sokat készül a versenyekre.

Pedig igazán nagyszerű eredményeket jegyez mind a hazai, mind pedig a Kárpát-medencei versenyeken, többek között megfordult a: Curie Matematika Emlékversenyen, melyen tavaly ötödik lett, a szegedi Bonifert Domonkos Nemzetközi Matematikaversenyen, melyre ebben a tanévben több mint 1000, a matematika iránt fokozottan érdeklődő tanuló küldte be feladatmegoldásait.

Apró János a szabadkai tehetségnapi rendezvényen De Negri Ibolyától veszi át a díjat

Egy-egy jó tanár csodát művelhet a tanítványaival, a tehetségápolást szolgáló versenyek pedig többek között arra is jók, hogy felismerjük az igazi talentumokat. János nevével találkozhattatok a különféle matematikaversenyek eredményhirdetésén, én viszont a március derekán megrendezett Vajdasági Tehetségnapi díjátadón figyeltem fel rá, amikor szerényen átvette a kistehetségeknek járó díjat.

Nem mondhatjuk, hogy vidékeinken „nem teremnek” kiváló matematikusok, de nehogy azt higgyük, hogy nekik égből pottyant a tudás. Nem hiszem, hogy nem dolgoznak meg a szép eredményért. Talán így van ez Apró János esetében is. Azt nem mondta, hogy sokat dolgozna, de annyit megjegyzett, hogy valahogy mindig is tudta és szerette a matematikát. Ebben bizonyosan szerepet játszik a családi fogékonyság is a matematika iránt, János édesanyja például matematikatanár. Bárhogy is, azokat a versenyeket kedveli, melyeken nem a kidolgo-

A legjobbak közül az idei döntőre 210 diákat hívtak meg, közöttük 50-en határon túli magyar nyelvű iskolák tanulói. Az eredményeik alapján a díjkiosztón 73 diák és 18 felkészítő tanár részesült elismerésben, közöttük János is. Ezenkívül részt vesz a szlovákiai nemzetközi matematikai diákolimpián, ahol Vajdaságot négyen képviselik, és folytathatnánk a sort a Zrínyi Ilona Matematikai Tesztversennyel, a Kengurúval, a szerbiai matematikaversenyekkel..., valóban hosszú a sor.

Bevallása szerint sokat köszönhet a szüleinek, a különleges óvodának, majd a tanító nénijének, a szabadkai Cofman Iskolának, az iskolai matematika szakkörnek... János már a Bolyai felkészítő óráira is jár, mert nincs kizárva, hogy ott folytatja középiskolai tanulmányait. Ez azonban még a jövő zenéje. Egyelőre a zongora és a matematika között oszlik meg ideje nagy része, ha pedig marad egy kis szabadidő, akkor jöhet a számítógép.

Nagy Magdolna
Fotó: Ótos András

Csépe Imre

Halk vallomás

*Itt, hol őseim alusszák álmutkat
S virul felettük ezer virág,
Itt, itt akarok élni és halni!
Nem kell dicsével a nagyvilág.*

*Itt akarom befutni a sorsomat,
Mit kimértek rám a csillagok,
Hiába hívnak rejtelmesebb tájak,
Visszaintnek lángjuddal a pipacsok.*

*Visszahívnak a tarkavirágú rétek,
Fürtös akácok, langy-ölű mezők,
Illatos esték, símogató rónák,
Hol ölelni tudnak a temetők.*

*Ide köt az estéli harangszó,
Égkék szemével egy szőke leány,
A csöndes, kis, falusi házak,
Muskátlis ablakával valahány.*

*Ide ültetnek a beszédes öregek,
A házak előtti szuvas kis fapadok,
A lúdbőrző, félelmes mesék
S a mélytitkú, rózsaszín alkonyok.*

*Ide köt kék fátyolával a hajnal,
Láng kéréjével a deli dél,
A jegenye hegyén pihenő felhő,
Villámával a vihar, havával a tél.*

*Ide köt minden új és régi,
Öröm, bánat, élet és halál,
Vijjoghat fölöttem a vészmadár,
Gyáva bujdosót bennem nem talál.*

(Negyvenkét évvel ezelőtt hunyt el Csépe Imre költő, író, a vajdasági magyar irodalom kiemelkedő alakja.)

Az Aranycitera előtt

A szenttamási Gion Nándor Kulturális Központ (régebben Citerazenebarátok Klubja) az idén is meghirdeti az Aranycitera vetélkedőt, a vajdasági gyermekciterások népzenei versenyét. Az idén első ízben bekapcsolódhatnak a versenybe a középiskolások, akik új, különálló kategóriában vetélkednek majd. A versenyt Szenttamáson a Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskolában tartják meg május 24-én 14 órai kezdettel. A jelentkezési lap letölthető a www.szenttam.hu honlapról.

Anyukák, nagymamák voltak első-sorban kíváncsiak az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör kilencedik alkalommal meghirdetett Anyák napi szavalóversenyére és képzőművészeti pályázatának eredményére. Április 28-án zsűfólásig megtelt a kultúrkör kisterme, ahol Nagy Klára üdvözölte az egybegyűlteket, és örömmel közölte, hogy az óbecsei önkormányzat támogatásával megrendezett alkalmi vetélkedő iránt mind nagyobb az érdeklődés. A szavalóversenyre rekordszámú, 110 versmondó jelentkezett. A jelenlevők Benedek Elek, Mentovits Éva, Nádányi Zoltán, Zelk Zoltán, Dzsida Jenő, Tóth Árpád, Weöres Sándor, József Attila, Országhegyi Károly, Török László és mások anyákról szóló verseiben gyönyörködhetettek.

A szavalók két helyszínen versenyeztek, teljesítményüket különálló, háromtagú zsűri értékelt. Az első, második és negyedik osztályosok teljesítményét **Kiss Igor**, a Magyar Ifjúsági Akció civilszervezet elnöke, **Bognár Renáta**, a Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar végzős hallgatója, és **Péter Lea**, az Óbecsei Gimnázium 3. osztályos tanulója, az idei KMV győztese összetételű zsűri bírálta el, a harmadikosok és a felsősök csoportjában **Kurcinák Szilvia** logopédus, beszédfejlesztő tanár, **Fodor Anikó** magyartanár és **Ferenc Edvin**, a Petőfi kultúrkör alelnöke döntött, méghozzá a következőképp:

Első osztályosok: 1. Talpai Emese (Samu Mihály iskola), 2. Deák Evelin (Petőfi Sándor iskola), 3. Kobilarev Aleksandra (Zdravko Gložanski iskola), és Kiskomáromi Zsolna (Petőfi Sándor iskola). Különdíjas: Vert Blanka

Verssel, rajzzal köszöntötték az anyákat

Tömeges volt az óbecsei Anyák napi szavalóverseny és képzőművészeti pályázat

(Samu Mihály iskola) és Sétáló Ákos (Petőfi Sándor iskola).

Másodikosok: 1. Tallós Martina (Samu Mihály iskola) és Mecek Mia (Sever Đurkić iskola), 2. Kazinci Csongor (Petőfi Sándor iskola) és Parezanović Dávid (Zdravko Gložanski iskola), 3. Brada Petra (Petőfi Sándor iskola) és Radojčić Vladimir (Zdravko Gložanski iskola). Különdíjas: Boja Bernadetta (Petőfi Sándor iskola, Drea).

Harmadikosok: 1. Kákonyi Balázs (Petőfi Sándor iskola), 2. Herbatényi Zalán (Petőfi Sándor iskola), 3. Balog Teodóra (Petőfi Sándor iskola) és Gortva József (Sever Đurkić iskola). Különdíjas: Bekvalac Tatjana (Zdravko Gložanski iskola), Károlyi Egon (Petőfi Sándor iskola) és Varga Villó (Samu Mihály iskola).

Negyedikesek: 1. Oroszlámos Tamás (Samu Mihály iskola), 2. Hain Noémi (Zdravko Gložanski iskola) és Varnyú Róbert (Samu Mihály iskola), 3. Csizmár Enikő (Samu Mihály iskola). Különdíjas: Répási Nikoletta (Samu Mihály iskola).

Felsősök: 1. Bozsóki Nina (Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör), 2. Kovács Orsolya (Samu Mihály iskola) és Varnyú Kinga (Petőfi Sándor

iskola), 3. Velemirov Zorán (Bratstvo általános és középiskola). Különdíjas: Selymesi Virág (Petőfi Sándor iskola) és Bagi Natália (Petőfi Sándor iskola).

A képzőművészeti pályázatra nyolcvan munka érkezett. A zsűri kilenc egyenrangú díjat osztott ki.

A díjazottak: Godó Ernő (Pecesor), Kapor Noémi (óvónő: Hadnagy Szilvia), Kaszás Maximilián (óvónő: Nakić Erika), Đorđević Nikoletta (óvónők: Varga Gál Erika–Mitić Tatjana), Tóth Vivien (óvónő: Major Angéla), Újházi Dávid (óvónő: Bozsik Angéla), Balassa Henrietta (óvónő: Rabockai Gyöngyi), Bozsóki Annabella (óvónő: Goór Berta), Szabó Adrianna (óvónő: Mihalecz Éva).

A oklevelek, könyvajándékok mellett különdíjat is kiosztottak a szervezők. Tíz szavaló: Oroszlámos Tamás, Hain Noémi, Varnyú Róbert, Csizmár Enikő, Bozsóki Nina, Varnyú Kinga, Bagi Natália, Gortva József, Herbatényi Zalán és Kákonyi Balázs május 23-a és 25-e között részt vehet a budapesti Városligeti Gyermeknapon.

Koncz Erzsébet
Fotó: Ricz Róbert

A díjazott harmadikosok és felsősök

A másodikosok

Az ovisok

A negyedikesek

Könyvajánló

Szabó T. Anna: Tatok Tatok
(Magvető, 2012)

Szabó T. Anna az apróságokat ajándékozza meg egy kötetnyi verssel, ugyanis a nyelvpörgető mondókák, ritmikus rögtönzések, rímes tréfák és pizzegő dalok a legkisebbekhez szólnak. A költő a felnőtt világát igyekezett gyerekszemmel vizsgálni, és a hétköznapi eseményeit, az ünnepnapok hangulatát, a családon belüli vicces történeteket, a magyar népi hiedelem és mesevilág egy-egy elemét, az állatvilág rejtelmét foglalta párososokba.

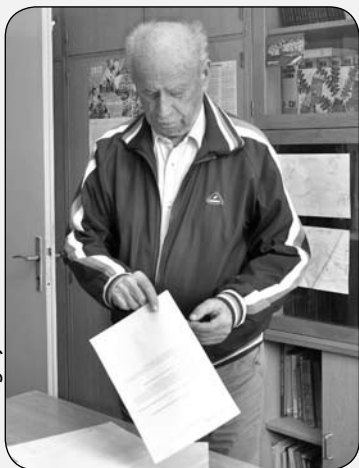
Az egészen kurta nyelvtörőktől: Icipici fakatica, / facipőbe cicafoci – / ha a cicafoci picci, / vajon milyen icipici / az a fakaticafoci? (Fakatica) a kalózok, sármánok, boszorkányok és vámpírtörténetekbe illő vényulak bemutatásán át egészen az úrig repíti olvasóit, ahol egyik legszerethetőbb szereplője, az üregér él, és arany rakétáján száguldozik.

Kárpáti Tibor különleges hangulatú rajzai úgy illeszkednek a versekhez, hogy nemcsak illusztrálják azokat, hanem esetenként hozzá is adnak valamiképp a szöveghez. Gyermekrajzokra emlékeztető alkotásai egyszerűségükkel, őszinteségükkel, ötletességükkel fogva olyan mesebeli közeget teremtenek, melyben a versek lubickolhatnak, helytelenkedhetnek, bohóckodhatnak, akár az őket olvasgatók.

A Tatok Tatok, ahogy a kötet címadó verse is – Tatok, tatok, hol voltatok? / Patakparton mit láttatok? / Fütyültetek? Ugráltatok? / Tatoktatok... – a világ egyik legfontosabb dolgára hívja fel a figyelmet: nem érdemes semmihez – még versíráshoz sem – fogni, ha nem szeretettel és játékos kedvvel tesszük.

Csik Mónika

Sorsoltunk!

Fotó: Gergely József

Képeinken láthatjátok, hogy Németh István író is segítségünkre volt, amikor ki kellett sorsolni a 15–16. számunk nyereménykérdésének nyertesét. Nem túl sok, mégis több helyes válasz érkezett a szám 16. oldalán Tekerd, tekerd a lantot! címmel megjelentetett ismertetőnkben feltett kérdésre. A megfejtés nem okozhatott fejtörést azoknak, akik valamennyire is jártasak a népzene világában, noha az általában függőleges helyzetben használatos hangszert „lefektettük”, hogy ily módon a játékot érdekesebbé tegyük. A helyes válasz természetesen a KÖCSÖGDUDA, és örülünk, hogy szép számban megfejtették, sőt beküldték.

Könyvjutalomban részesül: **Ódri Antonetta**, Szilágyi.

Táborozz velünk!

Ebben a tanévben eddig három tábor is helyet kínált a Jó Pajtás szerencsés olvasóinak: közöttük a temerini Falco Természetkedvelők Egyesülete két helyet, a kishegyesi Kátai-tanya három helyet, valamint a hajdújárás-noszai Róka-tanya egy helyet. Mint arról korábbi számainkban értesülhettek, május 22-éig várjuk a jelentkezéseket a Falco környezetvédelmi-természetbarát táborba, és május 29-éig a másik kettőbe. A szerencsés nyertesek nevét a Falco esetében május 29-én, a Kátai- és a Róka-tanya esetében pedig június 5-én tesszük közzé.

Idő tehát még van, jelentkezettek! Címünk: Jó Pajtás, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., vagy e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com

Augusztus 10-étől Falco-tábor

A tíz évvel ezelőtt alapított temerini Falco Természetkedvelők Egyesülete mellett, hogy táborokat szervez, igyekszik minél mélyrehatóbban megismerni és népszerűsíteni a természeti értékeinket. Ha szükség mutatkozik rá, aktívan kiveszi részét a természeti kincsek védelmében, ha kell, fásítási akciót szervez, ha kell, madáretetőket helyez el a településekben vagy környékükön. A táborba általában negyven-ötven általános iskolás jelentkezik. Tavaly például negyvenen hallgatták figyelemmel a különféle előadásokat, és vettek részt a foglalkozásokon, a műhelymunkákban. Ők több mint 15 vajdasági helységről érkeztek. A délelőtti szakelőadásokat délután játékos vetélkedők követték. A résztvevők traktoros kiránduláson ellátogattak a Római-sáncokhoz, ahol ismertették az ott fellelhető régészeti, történelmi és botanikai értékeket.

Az idén augusztus 10-én, vasárnap délután várják az érkezőket, egy héttel később, vasárnap délelőtt pedig sátrat bontanak. Balogh István, a temerini egyesület vezetője és a tábor szervezője mellett a szakmai előadók között lesznek Kocsicska Csaba, Zelenka Angéla és Nagy Imre. A korábbi táborozók jól ismerik őket. Akik szeretnének eljutni a táborba, Balogh Istvánnal jelentkezzenek a 063/82-23-211-es telefonszámon.

A kishegyesi Kátai-tanya idei programja:

- 2014. június 16–21.: Ovis tábor
 - 2014. június 23–28.: Kézműves tábor
 - 2014. június 30.–július 5.: Lovas tábor + Fényképésztábor
 - 2014. július 9–13.: Vajdasági Szabadegyetem – VIFÓ
 - 2014. július 14–19.: Firka tábor és Önismereti boldogságtábor & Zsebpéztábor... avagy tinibefektető leszek
 - 2014. július 21–28.: Sporttábor
 - 2014. július 28.–augusztus 2.: Angoltábor
 - 2014. augusztus 4–9.: Nagycsaládos tábor
 - 2014. augusztus 9–16.: Szép Szó tábor
 - 2014. augusztus 18–23.: Zöld tábor
 - 2014. Hazaváró tábor családoknak
- Aki szeretné hasznosan és szórakozva eltölteni a nyári szünet egy hetét, jelentkezzen a 024/731-222-es telefonszámon. A tanyáról sok mindent megtudhattok a katai.rs honlapon.

Vakáció a Róka-tanyán

Tanyasi vakáció – XX. TÓPARTI TÁBOR

Helyszín: Hajdújárás–Nosza,
Róka-tanya

Unod már a Facebookot?

Végigjártad már az összes
videójátékot?

Kipihennéd a sulis fáradalmadat?

Van egy tippünk!!!

Táborozz velünk!

Várunk, ha:

erősíteni akarod a barátságaidat,

újakat szeretnél kötni,

szereted a játékot,

szeretsz a természetben.

Mert ezúttal sem maradhatnak el

a kézműves foglalkozások,

a mindennapi lubickolás

a Ludasi-tóban,

a tábortűz,

játék: kiütőcske, sárkányeregetés,

asztalitenisz, foci, csocsó,

horgászat,

barangolások.

Időpont: június 29.–július 5.

(általános iskolások részére).

A táborozás díja: 6000 dinár.

Érdeklődni, bejelentkezni: 024/541-

686, 024/596-064, 060/3315776

vagy:

marticseke@gmail.com,

h.istvan@open.telekom.rs

Örültem minden ismert arcnak, akire ráismertem az április végi budapesti nemzetközi könyvfesztiválon. (El-árulom, közöttük volt Esterházy Péter, Kányádi Sándor is.) A családi környezetben, az egykori Ganz-gyár átalakított csarnokaiban, vagyis a Millenárison megtartott rendezvényen nagyon sok könyvet állítottak ki. A sok könyv között természetesen gyermek- és ifjúsági könyv volt. Külön pavilonban, az úgynevezett Gyerek(b)irodalomban mutatták be az elmúlt év könyvtermését. Ebbe a (b)irodalomba igazán sokan kukkantottak be. Könyvek között lehetett válogatni, írókkal találkozni, könyvet aláírni-dedikálni, beszélgetni a szerzőkkel, hangos-érdekfeszítő előadásokat megnézni-meghallgatni. Ottjártamkor a magyarországi fiatalok legnagyobb érdeklődését **Richard Huck Scarry** iránt tanúsították, akit úgy fedeztem fel a nagy tömegben, hogy tőle szinte a bejáratig, ami legalább 20 métert tett ki, hosszú sorban várakoztak a kis olvasók. Első pillantásra nem tudtam elképzelni, mi történik, ki vagy mi miatt váraкоznak ekkora türelemmel a gyerekek és kísérőik. Aztán végigfutott a szemem a kigyózó soron, és megállt a neves író asztalánál. Richard Scarry fia, Richard Huck ült az asztal fölé görnyedve, és amikor egy fényképezés kedvéért a közelébe tolokodtam, jöttem rá, miért is ilyen hosszú a sor. A neves művész ugyanis nem elégedett meg azzal, hogy egyszerűen aláírja a könyveket, hanem mindenkinek – aki türelemmel kivárta a sorát –, egy rajzot is adott. És mindenkinek mást rajzolt. Valóban kedves volt tőle. Szerintem a megajándékozott gyerekek minden művét el fogják olvasni.

És ti ismeritek-e ezt a nevet: Richard Scarry? Ő a Tesz-vesz város könyvek szerzője, húsz évvel ezelőtt hunyt el. Történeteit vidám képekkel illusztrálta, és hasznos magyarázatokkal egészítette ki. Történeteik sok kedves állatról szólnak, és Tesz-Vesz város lakóiról, akik sokat segítenek egymásnak, és érdekes dolgok történnek a városban. A mű alapján televíziós rajzfilmsorozat is készült. Fia, Richard Huck Scarry apja halála óta folytatja a népszerű sorozatot, és annak népszerűsítése érdekében érkezett Budapestre. Itt mesélt gyermekkori emlékeiről.

– Kisfiúként egész álló nap csak rajzoltam és festettem, amikor csak tehettem, így mikor kicsit felcseperedtem, tinédzserként édesapám egy nap megkérdezte, lenne-e kedvem segíteni neki kiszínezni néhány történetét. Naná, hogy

– Később, mikor felnőttem, saját könyveim is lettek, többnyire idősebb gyerekeknek írtam ismeretterjesztőket, barátságos enciklopédiákat. Aztán, ahogy édesapám öregedett, romlott a látása. Így egy nap a kiadója nekem szegelte a kérdést, hogy ha gyerekként olyan ügyesen segítettém őt a színezésben, nem segítenék-e most a rajzolásban is. Természetesen egy percig sem tétováztam, igent mondtam. Aztán 1994-ben édesapám meghalt, én pedig úgy döntöttem, hogy köteles vagyok folytatni a munkáját, hiszen nem hagyhatom elveszni azt a világot, amit ő olyan varázslatosan felépített.

– Édesapám műterme – a nagy rajzasztallal, amely tele volt lámpákkal, tintásüvegekkel,

Gyermekirodalom a gyermekbirodalomban

Richard Huck Scarry nemcsak aláírta könyvét, hanem mindenkinek rajzolt is, aki sorba tudott állni

– Az egész Tesz-Vesz város sorozat ötlete, és minden egyes apró kis részlete tulajdonképpen abból táplálkozott, épült, amit apám látott, és megélt maga körül, tehát természetesen belőlünk, a családjából is. Személy szerint is benne vagyok ebben az egészben, hiszen Huckle cat, azaz a magyar mesében Ciccó rólam kapta a nevét.

Aztán felfedtem egy titkot is, mert a Tesz-Vesz Budapest epizódjain dolgozik a magyar fővárosban.

– Valóban ez a titkos tervem, egy új Tesz-Vesz rész, ami Budapesten játszódna. Ilyen még ugyanis nem volt a Tesz-Vesz történelemben. Ehhez kell most tehát ihletet merítenem a Könyvfesztivál ideje alatt. Szóval úgy tervezem, hogy sokat sétálok és nézelődök majd a városban. A tapasztalatok viszont azt mutatják, mást igazán nem is nagyon kell majd tennem, csak mászkálni, majd leülni a belváros egyes pontjain, és figyelni. Majd rajzolni, aztán megint figyelni, és így tovább.

Terveit így foglalta össze:

– Megszámlálhatatlan ötlet kavarg a fejemben, rengeteg elbűvölő és vicces állatszeplővel együtt. Nem kétséges, hogy édesapám hagyatékából könnyű építkezni, hiszen annyi bájos figurát hagyott rám és a világra, hogy szinte az újabb és újabb epizódok már maguktól jönnek, és bekopogtatnak a szobám ajtaján. Sőt, a könyvek mellett a kiadóimmal már modernebb mesékben, digitális Tesz-Veszekben is gondolkozunk. Nálunk sosem áll meg az élet!

A könyvek tengerében a gyerekhang is gyakran felhangzott. Képpünkön budapesti diákok Erich Kastner neves művét jelenítették meg a könyvfesztivál közönségének

Lovranits Júlia fiatal író nő mesekönyvével és boszokrányával (a mellette levő széken)

N-a

A kovácsok a tűz és a vas urai

Kányádi Sándor költő megénekelt kis kovácsa játéklóvat patkol, játékekét élézt, s arról álmodik, hogy egyszer majd ő is hatalmas, izmos kovácsmester lesz, a tűz és a vas ura, mint a kovácsok. Ti már kevésbé tudjátok, legfeljebb filmes élményeiteknek köszönhetően sejtitek, kik voltak a kovácsmesterek.

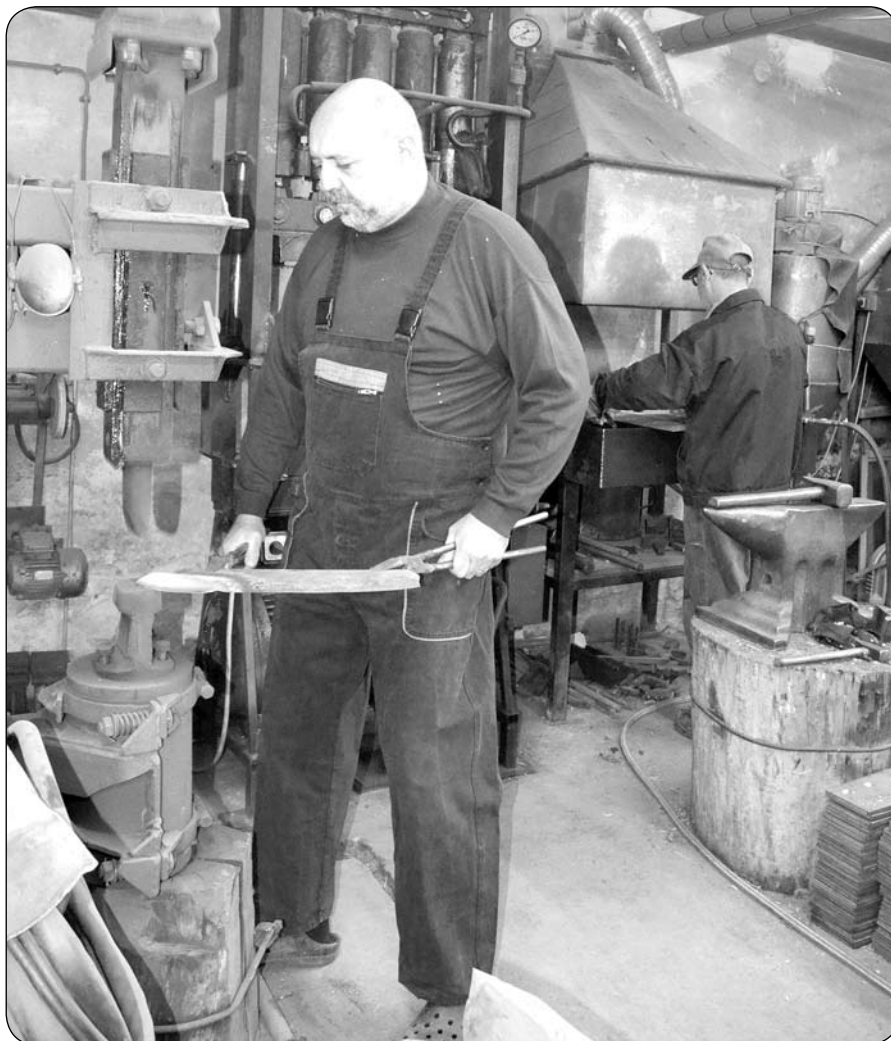
Nos, azért még Vajdaságban is fellelhetők, Temerinben például kettő is van. A kézműves bemutatásokon is néhol látni kovácsüllőt és felette magasodó kovácsot kalapáccsal a kezében. Mégis biztos vagyok benne, hogy vannak közöttetek olyanok, akik szívesen megismernék ezt a mesterséget, ha tudnák, hol és hogyan tehetik meg. Mert bizony nálunk kovácsszakmát a középiskolákban nem lehet tanulni.

Ezért kukkantottunk be **Zelenka Géza** (az egyik) temerini kovács műhelyébe. Mint a felvételen is láthatjátok, gépekből nincs hiány. Azt már csak tanúsíthatjuk, hogy zajból, füstből sem. Géza nagyon szereti a szakmáját. Szakácsnak készült, sőt dolgozott is, de néhány év alatt megerősödött benne a hit, hogy az ő hivatása valahol a fémmegmunkálásban van. Volt mersze, hogy szakmát váltson, aztán két helyen próbálkozott, elleste a szakma titkait, és végül önállósult. Megalapította a Héphaisztosz nevű kovácsműhelyét.

– Örülök, hogy végül megtaláltam a nekem való szakmát, még akkor is, ha nem volt könnyű. Kezdetben gépezetem sem volt, aztán fokozatosan megtelt a műhely, minden itt látható gépet saját kezűleg készítettem – mondja, miközben a fényképezkedés kedvéért bekapcsolja a saját gyártású villanykalapácsot (a fotón látható).

A mai kovácsműhelyekben nem csupán kovácsmunkát, hanem lakatosi, csiszoló és egyéb munkát is végeznek, így az egykori egyszerű szerszám nem elegendő. Ha venni kellene egy-egy gépet, bizony méregdrága, szinte megfizethetetlen lenne. Aki ügyes, mint Géza, az viszont megcsinálja egyedül.

– Ennek köszönhetően maradtam fenn. Ha nincsenek ezek a gépek, a műhelyem sem lenne. Az utóbbi néhány évben mégis javult a helyzet, megnőtt az érdeklődés a termékeink iránt, sőt bátorítólag hat, hogy a kézműves foglalkozások közé emelve mind inkább ösz-

töznik is a kovácsmesterséget. Mi elsősorban ekevasat gyártunk és árulunk a piacokon, vásárokon, de emellett sok más munkát elvállalunk – mondja.

– A szakmát szeretni kell – fűzi hozzá. – Aki vonzalmat érez a fém megmunkálása iránt, annak érdemes próbálkoznia vele.

Ha a múltba tekintünk, tudni kell, hogy az első kovácsok hidegen kalapálták, hajlították, csiszolták szerszámmá, fegyverre, ékszerré a fémeket. Aztán megfigyelték, hogy ha tűzbe esik, vagy villám sújtja, a fém megolvad, formálható lesz, tehát ezután tüzesen kalapálták. Az ércet kemencében hevítették, hogy a fém kiolvadjon belőle. Így találták fel a kohászatot. Üreges formát készítettek, ebbe csorgatták az olvadt fémet, mely megszilárdulva a kívánt alakú lett. Ez a fémöntészet. A könnyebben olvadó fémmel összeragasztották a nehezebben olvadó fém két darabját, így tanultak meg hegeszteni.

Érdekes, hogy a kovácsnak hajdan nagy tekintélye és sokféle szerepe volt. Gyógyított, főleg állatokat, de gyakran embereket is. Ma már nem gyógyítanak a kovácsok, sőt a szakmán belül igencsak szakosodtak. Hogy mennyire

sokoldalú tevékenységről van szó, íme néhány példa. A patkolókovács patkót erősít a ló lábára. A munka fontossága a lovak szerepével együtt csökkent, de amíg lovat tart az ember, a lábára patkó kell, azt pedig csak a kovács tudja felszegezni. A zablá- és kengyelkészítő, a szegkovács, a kocsikovács neve önmagáért beszél. A szerszámkovács százféle szerszámot, munkaeszközt készített a földművesnek, a favágónak, az asztalosnak, a halásznak, a gazdának és a gazdasszonynak. Voltak harangöntők, lakatosok, akik hajdan mindenféle lakatot, zárat, láncot, bilincset szerkesztettek az egyszerű kallantyútól a titkos zárákig. Műszaki tudásukat fejlesztve a mai lakatosok bonyolult gépeket szerelnek, javítanak. Kovácsok készítik továbbá az ablakrácsot, kaput, kerítést, sarokvasat, pántokat. A biztonság mellett díszítő szerepük is volt/van a munkáknak, gondoljunk például a fertői Eszterházy-kastélyra. A finomabb fémdíszítő munkát ősidők óta az ötvösök végezték. Vésték, gravírozták, fényezték, drágakő, gyöngy-, csont-, zománcterakással, vékony lemezbitorítással díszítették az ékszereket, fegyvereket, bútorokat, épületeket, használati tárgyakat.

Tudod-e?

A görögök nemcsak Szép Helénaért ostromolták Trója falait, hanem Priamosz király aranykincseiért is. A legnagyobb nyakék 12 721 láncszemből állt – 4600 évvel ezelőtt készült. A görög mitológiában **Héphaisztosz** volt az istenek és hősök kovácsa, ő kalapálta Zeusz villámaikat és Akhilleusz páncélját, fegyvereit.

India hőse, Mahatma Gandhi

India Földünk második legnépesebb országa, és egyben a területileg legnagyobbak közé is tartozik. Annak ellenére, hogy a civilizáció első jelei ezeken a térségeken még az őskor idejére tehető, az ország önállóságát csak néhány évtizeddel ezelőtt nyerte el. A középkorban iszlám népek tömegei özönlöttek el, a korai újkorban pedig az európai hódítók is megérkeztek. Egészen a 20. század közepéig India a brit gyarmatbirodalomhoz tartozott, sőt „a birodalom gyémántjának” is nevezték. Viktória angol királynő még büszkén viselte az India császárnője címet.

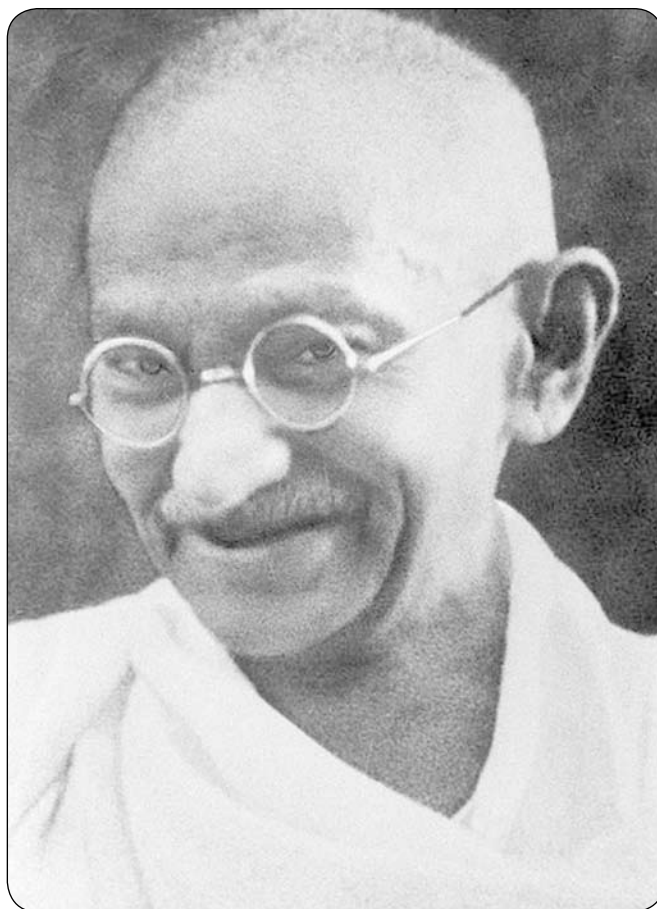
India 1947-ben vált függetlenné, a második világháború befejezése után. A függetlenségért folytatott közdelem legfontosabb személyisége Mahatma Gandhi volt, a modern kor egyik legnagyobb szabadságharcosa.

Eredeti nevén Móhandász Karamcsand Gandhi 1869-ben született Brit-India nyugati részén, Porbandarban. A Mahatma becenév annyit jelent: nagy lélek. Gandhi valóban óriási emberiséget tanúsított kiskora óta, nemcsak India népe tiszteli őt ma is, hanem minden szabadságszerető ember világszerte. Életét az India függetlenségéért folytatott harcnak szentelte. Gandhit az aktív, de erőszakmentes harc, az emberbarátság és egy sajátos filozófia jellemezte. Nézeteiben a nyugati és a keleti gondolkodók hatásai is egyaránt észlelhetők. Kimondottan békés személyiségét jól illusztrálja meggyőződése, mely szerint az erőszak csak az állatokra jellemző, ez különbözteti meg tőlük az embereket. A hinduizmus mellett ismerte és szerette a kereszténységet és az iszlámot is. Szerény emberként ismerték, vegetáriánus volt, alkoholt egyáltalán nem fogyasztott.

Londonban tanult jogot, majd Bombayban ügyvédként dolgozott. 1893-ban a dél-afrikai Derbenbe költözött. Az 1900-as évek elején létrehozta a Passzív Ellenállás Egyesületét. 1914-ben ismét visszatért Indiába. Az első világháború után kezdődött meg aktívabban a harca Indiáért.

Politikai pályájának már a kezdetén megnyilvánultak antiimperialista nézetei. Gandhit az Indiai Nemzeti Kongresszus elnökévé választották.

Az 1927-es ún. sómenetel után börtönbe került. Több alkalommal is szabadságvesztésre ítélték. 1932-ben éhségsztrájkjal tiltakozott az érinthetetlenek kiváltságai ellen. A küzdelemnek ezt a békés formáját sokszor választotta, emiatt egészségügyi állapota leromlott. 1933-tól jelent meg a Harijan című hetilap, amelyben nézeteit terjesztette. 1934-ben kilépett a Kongresszusból, és Sevagrama faluba költözött. Úgy döntött, hogy ott marad mindaddig, amíg India elnyeri függetlenségét. Hangoztatta a falvak jelentőségét, a szegények helyzetének javításán fáradozott. Asramot hozott létre, ez Indiában olyan kis szerény közösség, amely a maga számára minden szükségletet előállít.

Mahatma Gandhi

A második világháború új lehetőségek elé állította Gandhit és országának ügyét, annak ellenére, hogy a háború nagy részét ismét rácsok mögött töltötte. A muzulmánok és a hinduk közötti viszonyokon akart javítani. Elítélte bármilyen erőszak használatát, így Szubas Csandra Boze szélsőséges baloldali politikussal került összetűzésbe, aki militáns felfogásával Gandhinak pont az ellentéte volt. Boze 1939-től a Kongresszus elnöke volt, Gandhi azonban nyíltan bírálta, olyannyira, hogy kénytelen volt lemondani. Ezzel Indiát Gandhi egy lehetséges erőszakhullámtól és vérontástól kímélte meg.

Egységes, független államról álmódott. Ez annál is inkább nehezebb feladat volt, mivel India térsége akkor is és ma is jellemzően sokszínű, tele vallási, osztályi, kaszti és etnikai különbségekkel. Angliára támaszkodott, úgy vélte, csak a britek által jöhet létre az indiai állam. Bízott a nyugati demokráciában és szabadságelvekben. Kizárólag békés módszereket alkalmazott, mint a felvonulások, ülő- és éhségsztrájkok stb. Mégis 1946-ban nagyobb rendbontásra került sor, amelyet a helyi mohamedánok okoztak. 1947-ben egy angol ajánlat érkezett, mely szerint Indiát két részre osztanák. Gandhi ebbe semmi áron nem akart beleegyezni.

Mahatma Gandhi békés életének erőszakos gyilkosság vetett véget. Egy indus nacionalista ölte meg 1948. január 30-án. India ekkor már független állam volt, 1947-ben lett kikiáltva a függetlenség, majd 1950-ben, már Gandhi halála után, vált köztársasággá.

Gandhit Indiában ma is nemzeti hősként ünneplik, számos emlékmű őrzi munkásságát. Mindenféleképp a legnagyobb szabadságharcosok közé írhatjuk be dicső nevét.

Írásunkat egy idézettel zárjuk, amely szépen tükrözi életfelfogását: „A különbség a között, amit megteszünk, és amire képesek lennénk, megváltoztathatná a világot.” (Mahatma Gandhi)

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Május 15.

Szonja, Zsófia napja.

Szonja: A Szófia orosz név becéző-jéből állandósult. Jelentése: bölcsesség.

Zsófia: Görög eredetű név. Jelentése ugyancsak bölcsesség.

1618. május 15. (396 éve)

Johannes Kepler megalkotta a bolygók mozgásával kapcsolatos törvényeit. Állítása szerint a bolygók ellipszis alakú pályán keringenek a Nap körül, amely egyik legjobb bizonyíték a heliocentrikus világmérete.

1891. május 15. (123 éve)

Megszületett Mihail Bulgakov orosz regényíró, novellista, akinek fő műve A Mester és Margarita című szatirikus filozófiai regény.

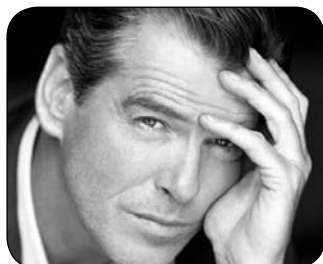
Május 16.

Mózes, Botond napja.

Mózes: Héber eredetű bibliai név. Jelentése: a vízből kihúzott, kimentett fiú.

Botond: Régi magyar személynév, a buzogány jelentésű bot szó származéka. Jelentése: buzogányos harcos.

1953. május 16. (61 éve)

Megszületett Pierce Brosnan ír származású színész, James Bond egyik alakítója. Ismertebb filmjei: A panamai szabó, Halj meg máskor!, A világ nem elég, A holnap markában, Goldeneye, 80 nap alatt a Föld körül, A varázskard – Camelot legendája, Dante pokla, Robinson Crusoe kalandos élete, Halálvonat, Gyűjtőhatás, A negyedik záradék, Újvilági rapzsódia, Remington Steele.

1770. május 16. (244 éve)

Házasságot kötött a 14 éves Marie Antoinette és a későbbi XVI. Lajos, aki ekkor 15 éves volt.

Május 17.

Paszkal, Andor napja.

Paszkal: A héber eredetű latin Paschalis név rövidülése. Jelentése: húsvéti. A nevet a húsvétkor született gyermekek kapták.

Andor: Görög eredetű név, az András régi magyar alakváltozatának, az Andorjás névnek a rövidülése. Jelentése: férfiak legyőzője.

1941. május 17. (73 éve)

Megszületett Csilla Freifrau von Boeselager (eredeti nevén: Fényes Csilla), német bárónő, a Máltai Szeretetszolgálat alapítója.

1510. május 17. (504 éve)

Firenzében meghalt a korai reneszánsz festészet fő képviselője, Sandro Botticelli (eredeti neve: Alessandro di Mariano Filipepi). Számos, túlzottan világias képét saját kezűleg égette el, mert a kor szellemének nem feleltek meg, sőt bűnösnek tartották a női szépséget előtérbe helyező, derűs festészetét.

1543. május 17. (471 éve)

Nikolaus Kopernikus lengyel csillagász halála előtt nem sokkal megjelentette fő művét az égitestek mozgásáról, amelyben elvetette Ptolemaiosz geocentrikus világmérete. Egy másik görög asztronómus, Arisztarkhosz (i. e. 310–230) megfigyeléseit vette alapul, aki arra a következtetésre jutott, hogy nem a Nap kering a Föld körül, hanem a saját tengelye körül forgó Föld a Nap körül.

1817. május 17. (197 éve)

Nagyletán megszületett Irinyi János, a robbanásmentes gyufa feltalálója. A bécsi Politechnikumban tanult kémiát, ahol egyik professzorának kísérlete kapcsán jutott eszébe a hangtalan gyufa megoldása. A megvalósításig több év telt el, de 1836-ban végül szabadalmaztatta a zajtalan és robbanásmentes gyufát. Később megalapította az Első Pesti Gyűjtőfák Gyárát.

1907. május 17. (107 éve)

Megszületett Dsida Jenő költő.

Május 18.

Erik, Bodog napja.

Erik: Germán eredetű név. Jelentése: nagyra becsült. Más magyarázat szerint, egyedül.

Bodog: Régi magyar személynév. A boldog szó régi bódog alakjából származik. Eredeti jelentése: gazdag.

1978. május 18. (36 éve)

Ma van a múzeumok nemzetközi napja. Az utóbbi években a mára virradó éjszakát a múzeumok éjszakájának kiáltották ki, s ezt világszerte számos rendezvénnyel és ingyenes éjszakai múzeumlátogatással teszik emlékezetessé.

1937. május 18. (77 éve)

Megszületett Lászlóffy Aladár romániai magyar költő, író (Hangok a tereken, A levelek vándorlása, Héphaistos, Az ölomkatona hadifogsága, Szövegek szövetsége, Házsongárd, Botrány Gordiuszban, Csudaóra).

1972. május 18. (42 éve)

Meghalt Csépe Imre költő, író, a vajdasági magyar irodalom egyik kiemelkedő alakja.

1883. május 18. (131 éve)

Megszületett Walter (Adolph) Gropius német mérnök, aki a Bauhaus nevű mérnököskolát alapította a 20. század elején.

Május 19.

Ivo, Milán napja.

Ivo: Germán, szláv eredetű név. Jelentése: tisztafa.

Milán: Szláv eredetű név. Jelentése: kedves.

1975. május 19. (39 éve)

A japán Junko Tabei megmászta a Mount Everestet, így ő lett az első nő, aki feljutott ide. Egyetlen hegyi vezető kísérte.

1995. május 19. (19 éve)

Meghalt Páskándy Géza költő, író, színműíró (Piros madár, Hány az óra, Vekker úr?).

1948. május 19. (66 éve)

Megszületett Grace Jones, énekesnő, színésznő. Ismertebb filmjei: Shaka Zulu – Az erőd, James Bond 007 – Halálvágtat, Conan, a barbár 2. – A pusztító, Dancehall Queen (1997) – filmzene-előadó.

Május 20.

Bernát, Felícia napja.

Bernát: Germán eredetű név, a Bernhard név magyar formája. Jelentése: medve és erős.

Felícia: A Félix férfinév női párja. A Félix latin eredetű név. Jelentése: boldog, szerencsés.

1498. május 20. (516 éve)

Vasco da Gama portugál hajós felfedezte a tengeri utat Indiába Afrika megkerülésével. Kalikutnál, India délnyugati részén kötött ki, ahol kereskedelmi telepet hozott létre.

1799. május 20. (215 éve)

Megszületett Honoré de Balzac, francia író (Elveszett illúziók).

1947. május 20. (67 éve)

A németországi Messelhausenben meghalt Lénárd Fülöp magyar származású, Nobel-díjas fizikus. 1901 és 1905 között minden évben jelölték Nobel-díjra, amelyet végül 1905-ben meg is kapott a fotoelektromos hatásra adott magyarázatáért és a katódsugaras vizsgálatokra alapozott atommodelljéért (az ő elmélete volt a Rutherford-féle atommodell alapja).

Május 21.

Konstantin napja.

Konstantin: A latin Constantinus rövidülése, amely a latin constans szóból ered. Jelentése: állhatatos, következetes, szilárd.

1916. május 21. (98 éve)

Meghalt Görgey Artúr honvédtábornok és vegyész. Az 1848–49-es szabadságharc egyik tábarnoka, a Szemerekmány hadügyminisztere, a világosi fegyverletétel kezdeményezője és végrehajtója. Történelmi tettei azóta is vita tárgyát képezik. Mint vegyész sem merült el az ismeretlenség homályában, ő fedezte fel a laurilsavat.

1369. május 21. (645 éve)

V. Károly német-római császár hadat üzent Angliának, ezzel megkezdődött a százéves háború.

1927. május 21. (81 éve)

Charles Lindbergh amerikai repülő egyhuzamban átrepülte az Atlanti-óceánt harminchárom óra és huszonkilenc perc alatt. Öt évvel később első nőként Amelia Earhart amerikai repülősnő repülte át egyhuzamban az óceánt.

Vad Szigetköz

Európa legnagyobb „szárazföldi deltájáról”, a Szigetköz vad vízi világáról készítették lebilincselő mozi magyar természetfilmeket. Mosonyi Szabolcs, a Vad Magyarország operátora ezúttal saját filmet rendezett, amelyben a Szigetköz csodálatos világát mutatja be.

Oktokopter, vagyis helikopteres kameradrón

A történet tavasszal kezdődik. A két főszereplő az európai hód és a nagy kormorán. A díszlet az ártér: a hömpölygő folyó, a szelíd folyóágak, az apró szigetek, a zátonyok, a nádas, a sűrű, szederrel, vadszőlővel, csalánnal benőtt ártéri erdő. Itt minden a vízhez kötődik, amely szállít, táplál, s egyben lakóhely, bölcső és menedék. A távoli hegyekből növények magvai érkeznek, a mellékágakban halak ívnak, az ivadékok a halbölcsőben nevelkednek, télen a mélyebb folyószakaszokban vermelnek. A nedves, sásos rétet apró emlősök lakják, a nádasban madarak fészkelnek, a rét fölött, a vízen és a víz alatt vadásznak. A holtágakban kétélűek szaporodnak; a kavicsos tó medrét rákok népesítik be. A nyári éjszakán az agyagos partfalból rajzok kérészek bukkannak elő...

A film cselekményét „átszövi” az ember. Megjelenése az épített környezet ellenpontozása. A múlt összefonódik a jellel. Aranyt mos, táplival halászik, biciklizik, kenutúrázik. Tevékenységét áthatja a harmónia, amit a természetben él meg. Ám húsz évvel ezelőtt ezt a vízi világot ökológiai katasztrófa érte. A Szigetközbe jutó víz töredéke a korábbiak, az áradások elmaradnak, az ártéri erdő, a nádas a kiszáradással küzd, a legendás halbőség már a múlté. A folyóágak szabdalta táj azonban még őrzi a hajdani páratlan élővilág jelentős részét. Hogy meddig? Minden a vízen múlik.

A forgatás előkészületeit 2011-ben kezdték, maga a gyártás pedig 2013 elején indult. Az alkotók arra törekedtek, hogy minél elfogulat-

Nagy türelmet igényel az operatóri munka

Réti héja

lanabb képet fessenek a Szigetköz élővilágáról, az elterelés óta eltelt 20 év változásairól. Nagy hangsúlyt fektettek a képi világra. A magyarországi természetfilmeknél például először használtak oktokoptert (helikopteres kameradrónt), amely a víz fölé tud emelni egy nagyméretű kamerát; így készültek a bukókat bemutató közeli légfelvételek. A víz alatti felvételek között volt olyan, amelyik egy héten át készült, ilyen volt például a víz alá bukó madarakról forgatott jelenet. Ehhez bekamerázták a víz alatt a tiszta vizű folyóágakat, és kivárták, amíg odaúsztak a madarak, a hód vagy a halak. Néhány jelenet műteremben készült – ilyenek a nyíló virágokat, illetve a zsákmányára rabló csukát bemutató felvételek. Az utóbbihoz a stáb maga nevelte fel a főszereplő csukát, és hónapokig szoktaták, hogy akció közben ne zavarja a lassított felvételhez szükséges erős világítás...

A NatFilm Hungary Vad Magyarország-csapatának következő produkciója a Vad Kunság lesz.

Hol van a Szigetköz?

Magyarország nyugati kapujánál, Győr, Mosonmagyaróvár környékén. A tájat autópályák, nagyvárosok, ipari parkok, szélérőművek, és az éppen húsz éve üzembe helyezett vízerőmű uralja. Valami azonban megbújik közöttük: egy hatalmas hordalékkúp apró, szigetszerű falvakkal, erdőkkel, vizenyős rétekkel és nádasokkal, amelyeket számtalan kisebb-nagyobb vízfolyás, folyóág övez. Az Európában egyedülálló „szárazföldi deltát” a hegységekből kilépő Duna hozta létre. A folyó napjainkban azonban már nem járhat olyan szabadon, mint régen. Megőrizheti-e az élővilág egykori gazdagságát?

A legsúlyosabban szennyező ásványi tüzelőanyag a szén. Évente mintegy nyolcmilliárd tonnát égetünk el belőle, a kérdés tehát egyre sürgetőbb. A szénnel márpedig nem lehet tisztán bánni, hangoztatják a környezetvédők. Igazuk van. Vegyük például az Appalache-hegység nyugat- virginiai vonulatát: ott egész hegyeket tüntetnek el, csak hogy hozzáférjenek a szénhez, közben savas vízzel szennyezik, narancsvörösre festik a folyókat, patakokat. De vehetjük Peking (Beijing) belvárosát is, ahol ma jobban tele van füsttel a levegő, mint a

A széntüzelés ártalmai

ropterek dohányzóhelyein. Kínában évente egymilliónál is több áldozatot szed a jórészt széntüzelésből eredő levegőszennyezés – és ehhez vegyük még hozzá azt az ezer meg ezer bányászt is, akik Kínában és a világ más részein munka közben vesznek oda, írja a National Geographic folyóirat.

Persze nem újak ezek a problémák. John Evelyn angol író már a 17. század végén – a northumberlandi és walesi szén akkoriban alapozta meg az ipari forradalmat – arról panaszkodott, hogy London bűzös, fekete füst üli meg. Három évszázad múltán, 1952 decemberében vastag, korommal teli füstköd ereszkedett Londonra, és egy hosszú hétvégén át nem mozdult. A következő hónapokban valóságos járvány tört ki a városban, 12 ezren haltak meg különféle légzőszervi megbetegedésekben. 1948 októberében

középispolások játszottak futballmeccset a 12 ezer lakosú pennsylvaniai Donorában. A nézőknek egyszer csak föltűnt, hogy sem a játékosokat, sem a labdát nem látják már: a közeli széntüzelésű cinkkohó füstje teljesen elborította a pályát. Néhány napon belül húszan meghaltak, hatezren megbetegedtek.

A szénbányászat súlyos gondok okozója. Nincs mit szépitni: a széntüzelés az energia-termelés legerősebben szennyező, legtöbb ártalommal járó módja. Ugyanakkor az is tény, hogy a szén az egyik legolcsóbb, egyelőre nélkülözhetetlen tüzelőanyagunk. A kérdés így nem az, hogy energiaforrásként tiszta lehet-e a szén valaha is. Nem lesz, nem lehet tiszta – viszont tisztábbá tehetjük, ha kitaláljuk, miként kerülhetjük el a környezeti katasztrófát, miként óvhatjuk a széntüzelés kártételeitől bolygónk máris jócskán átalakult éghajlatát.

Az amerikai Woodside-ban élő Koko, a nőstény síkvidéki gorilla 1971-ben született, és arról vált világszinten ismertté, hogy tökéletesen tud kommunikálni az amerikai jelbeszéd segítségével. Társa, az időközben elhunyt gorillahím, Michael. A San Franciscó-i állatkertben mindkettőjükkel néhány éves korukban kezdett foglalkozni dr. Francine Patterson, s a pszichológusnő segítségével az évek során elsajátították a jelbeszédet. Szellemi, fizikai és nyelvi fejlődésük megfigyelése felbecsülhetetlen információkkal segítette az emberszabásúakkal kapcsolatos kutatásokat, Koko előtt a gorillák intelligenciájáról igen kevés ismeretünk volt.

Koko az emberi jelbeszéd elsajátításában magasabb szintre ért el, mint bármely állat. A gorilla jelenleg mintegy 1000 fogalom jelét képes használni, és megközelítőleg 2000 angol szót ért meg. Emberi látogatóival általában ő maga kezdeményezi a beszélgetést, amelyek-

Koko, a beszélő gorilla

ben leggyakrabban 3-6 szóból álló állító mondatokat fogalmaz meg. Intelligenciahányadosa az emberi skálán 70 és 95 mozog.

Egészen elképesztő, ahogy a gorilla képes kifejezni magát. Amikor a fogával volt gondja még azt is el tudta mondani, hogy egy tízes skálán mennyire értékeli a fájdalmat. Fogproblémái miatt meg is kellett műteni. Amikor az operáció után magához tért az altatásból, jelezte dr. Pettersonnak, hogy orvosokkal szeretne találkozni, és mikor mindannyian körülvették, köszönetet mondott nekik.

Egy másik alkalommal pedig az orrvadászokról mondta el határozott véleményét: Koko egykori barátjának, Michaelnek a szüleit is orrvadászok ölték meg. Mikor Koko szemtanúja volt egy ilyen jelenetnek DVD-n, másnap felkapott egy reklámújságot, ami- ben megpillantotta egy szupermarket reklámját, amin nyers hús volt látható. Koko ezután a jelbeszédrel azt mondta: „szégyen”.

Dr. Patterson még azt is lejegyezte, hogy Koko olyan szavakat is ki tudott fejezni a maga módján, melyeket meg sem tanítottak neki. Például a „gyűrű” szót nem ismerte, ezért úgy próbálta elmondani, hogy helyette két szót jelzett, az „ujj”-at és az „ékszer”-

t, azaz a gyűrűt úgy mondta „ujjékszer”. A Kokóval folyó kutatások támogatására a Gorilla Foundation számos módon igyekszik nyilvánosságot szerezni az emberszabású különleges képességeinek, ezért többek közt CD-t jelentettek Fine Animal Gorilla címmel, Koko dalszövegeivel. Az alapítvány honlapján pedig megjelentették a gorilla által készített festményeket.

Koko egyébként nagyon szereti a kiscicákat. A gorilla egy nap jelezte, hogy nagyon szeretne egy cicát. Néhány árva macska közül kiválasztott egy olyat, amelyiknek nem volt farka. Úgy gondozta, akár egy gorillabébit, és nagyon szerette. Kettejük kapcsolatáról dr. Patterson könyvet is írt 1987-ben, Koko kiscicája címmel. Sajnos a cica pár hónappal később kiszökött, és elütötte egy autót. Koko ekkor olyan szavakkal jelezte a bánatát, mint „szomorú”, „rossz” és „sírás”.

Az évek alatt több cicája is volt, de később már nem akart foglalkozni a macskákkal, mert azt jelezte gondozóinak, hogy szeretne egy gorillabébit felnevelni. Koko már 43 éves, de eddig nem született kölyke. A hím gorilla, Michael 27 éves korában halt meg, és helyette Koko egy másik hímet, Ndumét kapta társnak.

Hatlábú bárányok születtek egy brit gazda farmján

Simon Bennett brit gazda whatcrofti biofarmján született a két hatlábú bárány. A farmon bármiféle mesterséges beavatkozás nélkül jöttek létre a hatlábú állatok. Nem annyira ritka jelenségről van szó, de egyszerre két ilyen állat nem szokott világra jönni. Bennett gazda először nagyon megdöbben, de most már azt tervezi, hogy tenyésztani fogja a különleges állatokat, mert szerinte sokkal praktikusabb hatlábú bárányokat tartani, ugyanis erősebbek, izmosabbak, mint a néglábú társaik, és a költségei is jelentősen csökkennének. A gazda ezért genetikusokat bízott meg azzal, hogy vizsgálják meg, hogyan lehetne hatlábú bárányokat tenyésztani.

Sikerült jeladót ültetni egy fehércápába

A világon elsőként sikerült jeladót ültetni egy felnőtt, több mint öt méter hosszú fehércápába Ausztráliában a cápafigyelési program keretében. Szakemberek szerint ez nagy áttörést hozhat a cápakutatás terén.

Mark Kleeman, a cápafigyelő hálózat (Shark Monitoring Network) projektmenedzsere elmondta: az 1,6 tonnás kifejlett nőstény fehércápát, amely teljes hosszúságában eléri az 5,3 métert, lazaccsalival tudták becserkészni a nyugat-auztráliai King George Soundnál, és miután sikerült megbéklyózni, a hasán ejtett metszésben helyezték el a jeladót, amely a következő tíz évben küld adatokat a cápa mozgásáról. Kleeman szerint egészen példátlan, hogy ekkora cápát sikerült befogni, korábban számos fiatal, kisebb példányt láttak el jeladóval, de egy ilyen óriási állat megjelölését eddig lehetetlennek tartották. Ausztrál vizekben eddig 340, különböző fajú cápát sikerült megjelölni. A külső jeladó elhelyezése egyszerűbb ugyan, de az általában két évnél tovább nem szolgáltat adatokat, ezért fontos a belső jeladók elhelyezése. A megjelölt óriási cápa jeleit műholdon keresztül észlelik, és az adatokból képet kaphatnak az állat viselkedéséről, szokásairól.

RÜGYFAKADÁS

Búcsúzunk

*Hamarosan búcsúzni kell,
Vége a nyolc évnek,
S nem maradt hátra más,
Csak az emlékek, a szépek.*

*Szívesen emlékszem vissza
Az első osztályra,
Mikor nem gondoltunk a búcsúra,
Az osztásra.*

*A nyolc évnek vége.
És ím, mi maradt hátra?
Azt kívánom, még ne!
De a vágyam nem kap szárnyra.*

*Régebben azt kívántam,
Bárcsak vége lenne.
De a szívem visszahúz,
Ez a nehéz benne.*

*Torkom elszorul,
Hang nem jön ki onnan már,
Könnyem kicsordul,
S a búcsú még így is nagyon fáj!*

*Hát, búcsúzzunk el,
Más nem maradt már,
Hiányozni fogsz,
Te jókedvű 8. c osztály!*

Vastag Krisztina, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

„Igékből várat...” – Az anyanyelv védelmében megrontói ellen

A címet folytatva az 'építés' jut az eszembe, amely folyamat lassú, s várat építeni is csak így volt lehetséges. A mai világ azonban annyira felgyorsult, hogy ennek a jelentése egyre inkább elhomályosul. A 21. század robbanás-szerű fejlődése felgyorsítja az emberi társadalmat is.

Megállíthatatlanul próbáljuk követni a világ által felkínált trendeket. Az ember egyik legnagyobb értéke az anyanyelve. Már a gyermek születésekor oda kel figyelni, hogy ennek a „tisztá” változatát tanulja meg, ne pedig az értelmetlen selypítő, becézgető formáját. A gyermekkor nyelvezetének legszebb tanítói a mondókák és népdalok. Ezek által minden csemete tökéletesen elsajátíthatja az anyanyelvét. Ezt befolyásolja az iskola, ahol a diáknyelv, a mobiltelefon és az internet nyelve kerül a legnépszerűbb helyre.

A környezetemben gyakran tapasztalom, hogy egyre nehezebben fejezik ki magukat a társaim. Sokkal könnyebb kommunikálni mobilon vagy interneten keresztül. Emellett olyan híres személyiségek beszélnek szegényes, igénytelen magyarsággal, akiktől elvárnánk, hogy jó példát mutassanak nekünk, fiataloknak. Énekeseket hallgatva sokszor nem is lehet érteni, mit énekelnek.

Oda kell figyelni anyanyelvünk tisztaságára, mert így őrizhetjük meg azt a kincset, amit mi is kaptunk, és amit nekünk is feladatunk továbbadni.

Krenc Annamária, 8. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

A tűz megfoghatatlansága

Nagyon sok értelmezése van a tűznek. A tűz jelképezi a szerelmet, a be-tettségét, a gonoszságot, a boldogságot és a reményt is. Ameddig a tűz lo-bog bennünk, addig a remény is bennünk van. Nekem, ha tüzet említenek, a remény jut eszembe. Ha nagyon magasan van a tűz lángja, fel kell szállni magasra, hogy elkapjuk a tüzet, és soha nem szabad elengedni.

Mi is az a tűz? A tűz az, ami melegít, néha sebeket okoz, és néha boldog-ságot is. De ha túl sokat játszunk a tűzzel, megsütjük magunkat, és mара-dandó sebek keletkeznek.

Barna Klaudia, 8. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Búcsúzunk

El sem hiszem, hogy már itt tartunk. Alig pár hét választ el minket attól, hogy elbúcsúzzunk ettől az iskolától, amely oly sokat adott nekünk.

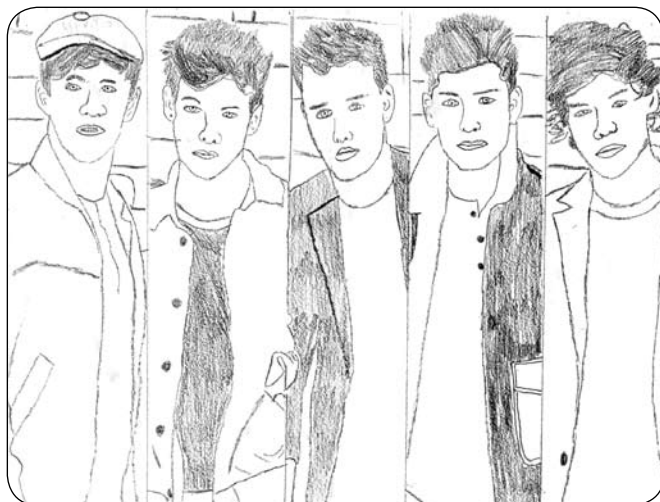
Emlékszem az első napra. Régen volt, igaz, de még most is minden perc az emlékezetemben él. Mintha tegnap lett volna. Megszeppenve álltunk az iskolaudvarban. Én személy szerint nagyon vártam az első osztályt. Rögtön a sor elejére álltam, és a többi gyerekekkel izgatottan vártuk, hogy mi lesz a sorsunk. Berta Rózsa tanító nénit kaptuk. Örültem is neki, mert szimpatikusnak tűnt. Felvezetett minket a terembe. Rengeteg ismeretlen arc volt. Katón és Szendrán kívül szinte senkit nem ismertem, mert mi a másik óvo-dába jártunk. Mégis először Ágival barátkoztam össze. Ahogy teltek a napok, egyre jobban összeszoktunk.

Nagyon különbözőek vagyunk, mindenkiben van valami egyedi. Az eltérések miatt sokszor volt, hogy összekaptunk. Ennek ellenére én össze-tartó osztálynak gondolom a miénket. Sokszor megtörtént, mikor fizikából vagy kémiából feleltetett a tanár, az is magára vállalta a felelést, aki alig tudta az anyagot, csak azért, hogy megmentse az osztályt. Ha valakinek gondja volt a tanulással, neki is segítettünk. A felelések közbeni sűgáso-kat, vagy a órák előtti házi feladat másolásokat sose felejttem el. De térjünk vissza még az alsó osztályokra. Harmadikban új tanárunk lett, Apró Zsófia. Ő sok helyre vitt minket kirándulni, például Soko Banjára. Ez egy ötnapos kirándulás volt. Csodálom, hogy el mert velünk utazni, mert sosem voltunk mintaosztály. Cirkuszban is voltunk, és még sorolhatnám. Negyedikben Gergely Antal kezdett minket tanítani, később Szűgyi Livia váltotta fel. Mi voltunk az első osztály, akiket tanított. Sajnálunk is kicsit, hogy rögtön ilyen mély vízbe dobták. Nem volt velünk könnyű. Ezután jött a felső. Új tanárok, új tervek, minden olyan szokatlan. Bacsó Dávid volt az osztályfőnökünk fél évig, aztán Solymosi Éva váltotta. A mi osztályunknak sokkal több ta-nítója volt, mint a többieknek. Alsóban négy, felsőben kettő. De gyorsan tudtunk alkalmazkodni, ezért ez nem okozott problémát. Solymosi Éva vitt minket tovább egészen nyolcadikig. Nem volt vele mindig gondmentes a kapcsolatunk, de számíthattunk ár. Bármilyen történet, elmondtuk neki, mert megbíztunk benne. Sokszor csalódott is bennünk, mert a tanulásban nem voltunk túl kiemelkedőek. Ha butaságokról vagy cirkuszolásról volt szó, akkor annál inkább. De nem bánom, mert ha sosem csináltunk volna semmit, lehet, hogy unalmasabb lett volna. Nincs szerintem már olyan ajtó, amit ne törtünk volna ki. Asztalokat és székeket is tettünk már tönkre, de vállal-tuk a következményeket. Sok vicces eset van még, mondjuk, mikor Szandi műszakin eltörte a fűröt. Verekedések is voltak persze, de komolyabb baj senkivel sem történt.

Mindig vártam a ballagást, de minél jobban közeledik, annál távolab-binak szeretném tudni. Közel már a vég, alig másfél hónap. Ha tehetném, mindenkit magammal vinnék a középiskolába. A tanárok is hiányozni fog-nak.

Az osztálytársaimmal remélem, még összesodor az élet. Nagyon szere-tem őket, és ez a nyolc év örök emlék marad. Már most várom az osztályta-lálkozót, ahol igaz, csak egy napig, de újra 8. b lehetünk.

Vastag Nikoletta, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Pásztor Edina, 6. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

A tündér és a fülbevaló

A lakásunkban sok minden eltűnik, de végül elő is kerül. Egyik éjjel arra ébredtem, hogy valami bejött a szobámba. Megnéztem, hogy mi jött be, de nem láttam semmit. Álmos voltam, és utána elaludtam.

Reggel, amikor felkeltem, be akartam rakni a szíves függőmet, de nem találtam sehoh. Megkérdeztem a szüleimtől, hogy nem látták-e, de azt válaszolták, hogy nem. Reggeli után elmentem a boltba. Útközben talákoztam a barátnőmmel. Megkérdezte, miért nem rakom be azt az aranyos, szíves fülbevalót. Elmeséltem neki, hogy az este még megvolt, de az éjjel valamit hallottam. Felkeltem, de nem láttam semmit, reggel meg, amikor felkeltem, már nem volt meg a fülbevaló. Először azt hittük, hogy ellopták. Elhatároztuk, hogy utána járunk a dolognak.

Megbeszéltük, hogy a barátnőm átjön hozzánk aludni.

Este lett, megvacsoráztunk. Nyugovóra tértünk. Leoltottuk a villanyt. Lefeküdtünk, és úgy tettünk, mintha aludnánk. Már majdnem elaludtunk, amikor megint meghallottam azt a különleges hangot, amit tegnap este is hallottam. Megnéztük, mi az. A tükör előtt egy kis tündérlányt láttunk, amint a függőmet próbálgatta. A sötétben nem látta, hogy ébren vagyunk. Lassan odamentünk a háta mögé. Ekkor észrevett bennünket. Mondtuk neki, hogy ne féljen, mert nem bántjuk. Megkérdeztük tőle, hogy miért próbálgatja a függőimet. Azt válaszolta, hogy csak azért, mert nagyon megtetszettek neki. Akkor eszembe jutott a szíves függőm. Megkérdeztem tőle, hogy nem vette-e el. Lehajtotta a fejét. Bevallotta, hogy ő vette el, de ha akarom, akkor rögtön visszaadja. Mondtam neki, hogy nem baj, csak tartsa meg. Adtam neki még függőket. Aztán a tündér elment, s mi is elaludtunk.

Reggel, iskolába menet meséltük ezt a többi lánynak. Ők nem hitték el. Az volt a fontos, hogy a barátnőm és én tudjuk, mi az igazság. Azóta megtörténik, hogy eljön este a tündér, amikor ott van a barátnőm is. Ilyenkor beöltözünk, különleges frizurát készítünk egymásnak és elbeszélgetünk, legtöbbször a függőkről.

Cseh Hermina, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Ballagás

*Emlékszem, mikor anya kezét fogva,
piros masni a hajamba fogva,
remegő kézzel, lábbal, félve,
beiratkoztam az első bébe....*

*Akkor még minden új volt, s egészen más,
a tanárok, a termek és a tanítás.
Negyedikre megszokott lett minden,
de, hopp! Jött a felső, és első gondolatunk: No, futás innen!*

*Azóta már itt a nyolcadik, lassan vége mindennek,
jönnek, rossznak, veszekedésnek, nevetésnek.
Voltak rossz pillanataink, de inkább a jókra emlékezünk,
s a ballagáson próbálunk nem sírni, csak nevetünk....*

Szécsényi Kata, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Homolya Kinga, 8. osztály, Tömörkény István iskola, Tornynos

Tengeri élmény

*Az idén nyáron
én és a kis családom
nagy bőröndökkel felkerekedvén,
útnak indultunk négyecskén.*

*Úti célunk az Adria
hullámos partja.
Hosszú utunk fárasztó,
de a hús víz bomba jó.*

*Úszás, napozás, hegymászás,
és minden, ami ezzel jár.
Tíz nap édes semmittevés,
én gondtalan bulizás.*

*A szünidő gyorsan eltűnt,
a nyaralásunk szép volt.
Az iskola kapuja előtt,
az ősz már ott ült.*

Kómúves Kristóf, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Önéletrajz

Szabadkán születtem 1999. augusztus 13-án, a család harmadik gyermekeként. A testvéreim már iskolába jártak. A szüleim siettettek a fejlődésben, mert azt mondták, soká érem utol a testvéreimet. Ezért, amikor megtanultam járni, anya szerint többé meg sem álltam. Mindig azt akartam csinálni, amit a felnőttek. Ha a szüleim keresztretjvényt fejtettek, én is velük fejtettem. Megszereztem a rejtvényűjságot, és jó erősen „kitöltöttem”. Ennek nem örültek a szüleim. A testvéreim tankönyveiből is szívesen „tanultam”. Ők ezt nem szerették, és el is rakták előlem a könyveiket. Nem is értettem, miért. Óvodába íratk, ez nagyon tetszett. Szerettem játszani. Az iskolába is örömmel indultam. Kedveltem a tanító nénit. A tanulásban könnyen vettem az akadályokat. Később ez a tanulási kedvem egy kicsit alábbhagyott. Most szívesebben ülök a számítógép előtt, mint az iskolapadban.

Horváth Dominik, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A tatám

Egy hétvégén a messzi tatámhoz készülődtem.

A tatámhoz nagyon szerettem menni, mert mindig sokat beszélgettünk rólam, róla és még sok mindenről. A mamámtól már húsz éve elvált, így maga maradt a nagy házban, és nagyon szerette, amikor elmentem, mert akkor nem volt egyedül. Mielőtt elindultam volna, apám kapott egy telefonhívást:

– A tatának autóbalesete volt!

Egy héti bent tartották a kórházban, sokszor voltunk meglátogatni. Mielőtt haza jöhetett volna, hirtelen rosszul lett, és meghalt. Két nappal utána elmentünk a házába, és én szokás szerint a nagy piros kanapéra ültem, mert a tatám mindig velem szemben ült a kandalló mellett, amikor elmentem hozzá. De most szörnyű csend volt, s én csak ott ültem a nagy, piros kanapén, aztán hirtelen egy pillanatra mintha ott lett volna előttem:

– Tata! Hogy vagy?

De nem válaszolt senki. Megpróbáltam újra:

– Tata! Hogy vagy? Mesélj nekem valamit! Mesélj, ahogy mindig szoktál, amikor eljövök.

És megint csak néma csend. Nagyon szomorú voltam, a nagy barna széket, amiben a tata szokott mindig ülni, hazavittem, beraktam a szobámba, elébe tettem egy piros puffot, ráültem, és odaképzeltam a tatát. Mindig meséltem neki, még ha a válasz néma csend volt is. Pár hónappal később a mamám eljött hozzánk egy új emberrel. A mamám rám nézett, és azt mondta:

– Ez a mostohatata!

Nagyon meglepődtem, de amikor kicsit jobban megismertük egymást, ővele is sokat beszélgettem, ő is jó tata volt. Persze közel sem olyan, mint a régi. Egyszer elmentem hozzájuk, és nagy beszélgetés közben a tata hirtelen elhallgatott, összeesett, bevitték a kórházba, és szörnyű hírrrel jött az orvos ki.

A tata meghalt. Így megint csend lett körülöttem.

Dér Dianna, 8. osztály, Dózsa György iskola, Gunaras

RÜGYFAKADÁS

Életem filléres emlékei

Az emlék az egyetlen olyan dolog, mely csak a miénk, nem megfogható, és nem veheti el senki.

Vannak emlékek, melyek felemésztik az embert, viszont, ha nem volnának, akkor üresek lennének.

Az emlékeim különbözőek. Vannak jók és rosszak is.

Emlékszem arra az időre, amikor elkezdtem zenedébe járni. Hegedültem három évig, de valami miatt nem tetszett ez a hangszer, ezért átíratkoztam fuvola szakra. Nem bántam meg, mivel ezt a hangszeret nagyon szeretem, és szerintem jó döntést hoztam.

Vicces, jó emlékeim közé tartozik, mikor megindultam egy szatyor Barbi babával Mártihoz. Óráig el tudtunk velük játszani. Öltöztettük őket, főzőcskéztünk, sőt még bújócskázunk is velük.

Pompás emlékeim a szülinapi bulijaim, melyekre anyukámmal készülődtem. Pár nappal a buli előtt elmentünk bevásárolni egy szupermarketbe. Mikor hazaeztünk, nekikezdtünk a torta és pogácsa sütésének. Alig vártam, hogy megérkezzenek a vendégek, a barátaim és rokonaim. Sok szép ajándékot kaptam. Legjobban a ruháknak örültem.

Emlékszem, mikor megjelent a Harry Potter című könyv. Nagyon vártam már, hogy eljussak a könyvtárba, hogy kivehessem. Ez az egyik olyan könyv, amelyet nagyon megszerettem. Mikor elolvastam az első kötetet, mentem a másodikért, és ez így ment mindaddig, amíg ki nem vettem a hetedik kötetet is. Mikor elolvastam, örültem, de egyben szomorú is voltam, hogy vége, és nincs több kötet. Sok mindenre megtanított ez a könyv.

Jó gondolatokkal emlékszem vissza a táborozásokra. A reggeli tornákra, a beszélgetésekre és a játszásokra. Sok új barátot szereztünk.

Rossz emlékem, mikor meghalt a nagytatám. Szomorú voltam, mivel nagyon szerettem. Nagyon jó emlékem, mikor megszületett Leon. Eleinte furcsa volt belegondolni, hogy hárman leszünk, de végül sikerült megbékülnöm a gondolattal. Emlékszem, mikor beléptem a kórházba. Alig vártam, hogy lássam az új jövevényt.

Az is jó volt, mikor korcsolyázni indultunk az osztállyal. Jött velünk az oszi és a szerbtanárs is. A koripálya nem volt nyitva, ezért elmentünk a Bódis cukrászdába. Megittunk egy-egy forró csokit, és hazaindultunk. Kár, hogy elmaradt a korizás, de kárpótolta a cukrászda.

Remek emlékem az, mikor nyáron nap mint nap görkorcsolyázni mentem a barátóimmal. Olyan helyekre jutottam el, ahol még eddig nem jártam. Ennek meglelt a hatása is. Lefogytam. Szinte ez az eddigi legjobb emlékem.

Boldog vagyok, hogy ilyen emlékeim vannak. Nem mind a legjobb, de akkor is az enyémeik.

Jenei Dorina, 8. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Önéletrajz

A születésemet 1999. április 13-ra várták, de nem jöttem, így hát csak vártak.

Vége 27-én, valószínűleg külső segítséggel, délután három órakor 3,9 kilóval és 56 centiméterrel megérkeztem. Hazamentünk, és apa szerint nagyon nyugodt baba voltam, ugyan altatáskor mindig ő aludt el előbb. Az akkor hároméves nővéremnek kedvenc elfoglaltsága az volt, hogy nézte, ahogyan eszem, de az már nem volt érdekes neki, amikor sírtam. A második hónapban megkeresztelték, és Emőke helyett Ildikó lett a nevem. Hét hónapos korom óta végigetem az életem, sosem kellett könyörögni, hogy egyek, ellentétben a nővéremmel. Az első szavam az volt, hogy a „Kopaszom”, így hívták az alvócsimborámat. Imádtam oviba járni, és anyához bemenni az iskolába, mivel ő tanító néni. Nagyon szívesen aludtam a nagyszüleimnél és a keresztzúleimnél. Iskolába járássomat megkönnyítette, hogy anyukám lett a tanító néni. Harmadikos koromban nagyon élveztem az elsőáldozást. A negyedik osztály végéig nem volt semmi probléma, de aztán jött az ötödik, és attól nagyon féltem, végül mégis kitűnő eredménnyel fejeztem be minden eddigi évet. Most pedig itt vagyok nyolcadikosban. Azt már most elmondhatom, hogy könnyebb, mint a hetedik, de azért tanulni itt is kell. Remélem, ezt az évet is kitűnően fogom végezni. Év végén vár rám még két feladat, az pedig a bérmálkozás és az érettségi. Egyiktől jobban félek, mint a másoktól.

Úgy gondolom, sikeres életem van, de ezt mind csak annak köszönhetően, hogy a születésemtől fogva Koppasszal alszom.

Hovanyec Ildikó, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Kedves Nyolcadikosok!

Az általános iskolai tanulmányaitok végén a Rügyfakadás is búcsúzik tőletek.

Lezárul egy szép korszak az életekben, s ennek emlékeit a Rügyfakadás oldalai is őrzik, mert sokan közületek 3.-os, 4.-es koruk óta hű munkatársai rovatunknak. Öröm volt olvasni és gondozni írásaitokat, s figyelni tehetségetek kibontakozását, a „rügyfakadást”, tanítóitok és tanáraitok áldozatos munkájának eredményét. Az ő érdemük az is, hogy ebben a tanévben 148 nyolcadikos küldött összesen 285 írást a Rügyfakadásnak.

Lapokra kellett volna szétépíteni a jutalomkönyveket, hogy minden nyolcadikosnak jusson belőlük. Így kénytelenek voltunk sorsolás-hoz folyamodni, a szerencsés nyertesek pedig a következők:

Ada: Smit Alex, Vastag Krisztina, Vastag Nikolett és Virág Anna;

Bácskertes: Fiser Valentin;

Csantavér: Babić Ivet, Dulity Éva, Kőműves Kristóf;

Doroszló: Hegedűs Hajnalka és Hencsár Dorottya;

Gunaras: Gyenes Laura és Sípos Fanni;

Kisorosz: Lackó Márta;

Magyarkanizsa: Gy. Nagy Botond;

Nagykikinda, Fejős Klára iskola: Lénárd Orsolya és Fekete Mária;

Óbecse, Sever Đurkić iskola: Kovács Jónás; **Petőfi Sándor iskola:** Kovács Ármín;

Szabadka, Ivan Goran Kovačić iskola: Horváth Dávid; **Đuro Salaj iskola:** Romić Márta;

Topolya, Csáki Lajos iskola: Turi Orsolya; **Nikola Tesla iskola:** Ajándi Elvira és Krenc Annamária.

A mai Rügyfakadás 3. oldala is csak töredéke a még tartalékban levő nyolcadikos írásoknak, ezért a tanév végéig még válogatok közülük, a nyár folyamán pedig a Magyar Szó Napsugár rovatában is olvashattok néhányat.

KEDVES ELBALLAGÓ NYOLCADIKOSOK, csupa nagybetűvel búcsúszóm tőletek, és kívánom, hogy a középiskolában is, s később a „nagybetűs” életben is helytálljatok, és elégedett, boldog felnőttekké váljatok.

Tomán Mária

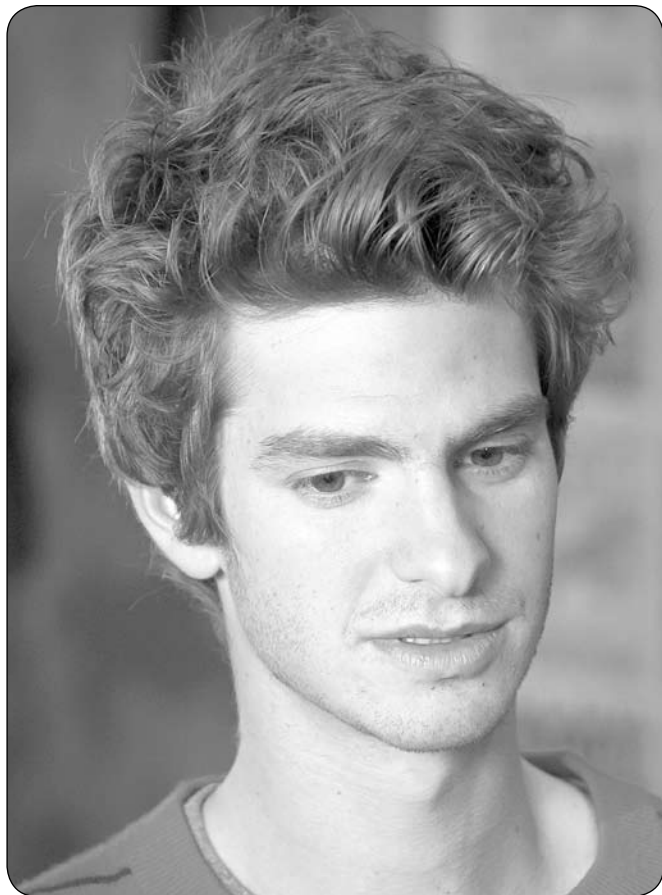
Neked mondom, Szabadka

Szabadka, drága szülővárosom, sok mindent szeretnék elmondani neked, bár sokszor nem jutnak eszembe a szavak. De kezdjük az elején!

Tizenöt évvel ezelőtt egy jeges, hideg december reggelén Vajdaság egyik legmodernebb kórházában születtem. Első lépéseimet a Harcosok soraközóján, vagyis a mindenkori által jobban ismert Prozivkán tettem meg. Órákat töltöttem a hintákon, csúszdákon. A közeli napköziben tanultam meg, mit jelent, amikor harcolnom kell egy nekem kedves játékkért. Több nemzetiség él körülöttem, így játszva megtanultam a szerb nyelvet is, ami a javamra válik. Iskolás koromra közelebb költöztünk a központhoz, ahol mindig zajlik az élet. Igaz, nagy a zaj, sokszor zavarja is a tanítást a sok dűbörgő kamion. Sajnos a városban keresztül robognak, szennyeznek a levegőt, rongálják az utakat. Tegyel valamit Szabadka, hogy tisztább legyen a levegő, hogy mindenki egészségesebb legyen. Amikor téged hoz valaki szóba, a legelső gondolatom mindig a gyönyörű, régi Városháza épülete. Amikor a haverokkal valamelyik szökőkútjánál múltatjuk az időt, mindig fölfedezek újabb és újabb érdekességeket rajta. Kis koromban is fontos volt számomra ez az épület. Vagyis az ott működő McDonald's étterem. Van egy mondás, mely szerint: aki Szabadkára érkezik, a Városháza épülete az, amit először megpillant, és távozáskor az utolsó, amit lát. A nagytatám szavait szeretném idézni, mivel egyetérték veled. Akkor érzem magam nyugodtnak és biztonságban, amikor látom a szabadkai Városháza tornyát.

Ezt akartam Neked elmondani, Szabadka.

Horváth Dávid, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Fiatalkori amerikai-brit színész, akinek semmi köze egy lusta vörös macskához. Annál inkább egy izeltlábúhoz. Miután láthattuk egyebek között a *Ki vagy, Doki?* című sorozatban és a *Közösségi hálóban*, a széles körű ismertséget a csodálatos *Pókember* hozta meg számára. Képzelt interjúnk Andrew Garfielddal készült.

– Régóta érdekel a színészet?

– Eleinte másmilyen terveim voltak. Los Angelesben születtem, és hároméves voltam, amikor Nagy-Britanniába költöztünk. A szüleim egy lakberendezési céget működtettek, ezenkívül édesanyám egy óvodában dolgozott, míg édesapám egy úszóklub vezetőedzője volt. Eleinte a sport érdekelt, az úszás és tornászás. Utána úgy gondoltam, hogy az üzleti élet vonz. Tizenkét évesen kezdtem színészképzésekre járni, de csak tizenhat évesen döntöttem el, hogy színészettel szeretnék foglalkozni. Karrieremet az angol színpadokon kezdtem, ahol játszottam *Rómeó*t is. A bátyám egyébként orvos, a mi családuknak tehát nincs hagyománya a színészkedésnek.

– Hogyan indult meg a filmes karriered?

– Először sorozatokban szerepeltem, például a *Sugar Rush*-ban és a *Ki vagy, Doki?*-ban. Ekkor lehetőséget kaptam amerikai játé-

A *Közösségi hálóban*

MENŐ FEJEK

Képzelt interjú

Andrew Garfield

filmben is megjelenni, a *Gyávák* és *hősökben* egy egyetemistát alakítottam. Mérföldtávon szerencsés voltam, hogy nagy színészekkel szerepelhettem, Tom Cruise-szal, Meryl Streep-pel és Robert Redford-dal, még akkor is, ha nem tettem akkora népszerűsége szert, hogy bárki is megismerjen az utcán.

– Ez azonban később megváltozott...

– Miután játszottam a *Ne engedj el* című filmben, a rendező David Fincher-nek ajánlott, így kaptam szerepet a *Közösségi hálóban*. Ha pedig ez nem lett volna elég, jött a csodálatos *Pókember* első és második része.

– Mit hozott számodra ez a szerep?

– Nagy kihívást. Egyrészt azért is, mert előttem már mások is eljátszották, így tudtam, hogy az összehasonlítást nem kerülhetem el. Másrészt viszont egyik kedvenc karakteremről van szó. Rajongója vagyok Peter Parker-nek, az egész *Pókember*-történet befolyása alá kerültem.

– Izzultál a meghallgatáson?

– Valójában nem kellett volna, mert barátságos hangulatban zajlott. Felolvastam egy részt a forgatókönyvből a rendezőnek és a producernek. Marc Webb rendezőre egyébként is jellemző, hogy szeret laza hangulatban dolgozni. Az igazság viszont az, hogy izgultam, mert kételkedtem magamban. Miután kiválasztottak a szerepre, sokáig gondolkodtam, hogy elvállaljam-e. Bármennyire is kecsegtető, de egy nagyszabású hollywoodi produkció nagy felelősséggel jár. Ha egy kisebb produkcióról lett volna szó, nem hezitáltam volna egy percig sem.

– Hogyan készültél a szerepre?

– Nagyon lázasan. Elkezdtem tanulmányozni az atléták és a pókok mozgását, majd pedig megpróbáltam a kettőt összerakni. Közben jógáztam és pilatesedzésekre jártam, hogy a mozgásom minél rugalmasabb legyen.

– Milyen érzés volt felpróbálni a pókemberruhát?

– Nem élvezhettem felhőtlenül, mert fotósok hada próbált kilesni, és ciki fényképet készíteni vékonyka lényemről. Azután ezt megpróbáltam kizárni. Nem érdekelt. Arra gondoltam, hogy én vagyok Peter Parker, aki Pókemberré válik. Elvégre ezzel megvalósítottam egyik álmomat.

L. M.

Pókemberként

Vasagyi Mária

Fabella domi

avagy rege a HÁZról és körülötte egy s másról
(Részlet)

III. fejezet

1785. Vízmérnöki jelentések a városi vizek lecsapolásáról, a vízi emberek lázadásáról.

Bírósági jegyzőkönyv és ítélet Prepelitza Teodul sütői felbujtó ügyében

Tek. Városi Elöljáróságnak
Fasciculus Szám 216/1

Tisztelettel jelentem Főméltóságú Te-kintetes Elöljáró Uraknak, hogy a Mastong, vagyis Sáring nevű Uz-vízég lecsapolását 17ik Majus 1785 megkezdénk, azaz Öves alatti Zajgo, Katskár, Páros, Mormo, Moszatos és Csergő kifutmányok lecsonkázása és szárittatása Lábad, azaz Sütősziget környül és bensőjéről elindítottatott, mi által onnan az öszves folyó és mocsárvíz eltüntetni tervezetik. A lecsapolástervez rajzolatát a munka ütenyének pontos descriptiojával egyetemben aluljelzett mellékletben benyújtjuk. Kérjük Tisztelt Főméltóságos Uraktul pénzbeli reáfordítás bővítésének megítélését, azaz eddigi 2340 mellé 4680, vagyis Négyezer hatszáznyolcvan Forint szükségességének elösmérését. Munkálatunkra nézve mostoha döntés esetén a szárittatást megszüntetni kéntelenítettünk.

Főméltóságú Tk. Elöljáró Urak kedvező határozásának reményében alázattal

Maximilian Stolzberg Ingenerus Hydro-technicae

Emerik Széll Városi Helyettes Vizi Mérnök
Kelt Venice Városban 20ik Jul 1785 évben
Tek. Városi Elöljáróságnak Venice Városban
Fasc. Szám 216/2
17ik Sept 1785

Tisztelettel jelentjük Főméltóságú Tek. Elöljáró Uraknak, hogy az Uz-vízég ez év 17ik Maj kezdett és 2ik Sept folytatott száritását Lábad-Sütősziget környül és bensejéről, pontosabban Öves alatti Zajgó, Páros, Katskár, Moszatos, Mormo és Csergő ágak eltérítését Sáring irányába és maradványaik eltüntetését megszakítani voltunk kénytelenek, és pedig Sütőszigeti és Szélléntsi lakosok, nominatim Keresztély Ablakos, Gyárfás Gyantás, János Verő, Tamás Csüllő malm-

sok, Péter Verő, Nikola Pertev, Bodog Baboci, Gaspar Weintraeger halászok és Joseph Luksits, Vladislaus Alekszits ladikusok száritás ellen támadt lázadása okából, kik is Lábadbeli (süttői) Prepelitza Pantelejmon fia, Teodul hajós és szárazmalmos vezérletével és felbujtására minden fajta víz eltüntetését rönkökkel, fegyveres fenyegetéssel és saját testükkel akadályozzák mind a mai napig, és semmi szép szóra e viselkedésüket meg nem változtaták, kifogásolván munkájuk minden helyének minden időkre teljes elvételét és így a megszüntetését, mit sem a város, sem a vízég terjén ujonnan teremendő földdarabok tulajdonosai semmiképpen nem kárpotolhatnak nékiek. Kérjük Tek. Elöljáróság ez ügyben eljárását, munkánk szüneteltetésének megértését, végezeti időpontja prolongálásának engedtetését a helyzet javítása utáni időkre.

Kiválóan mély tisztelettel
Maximilian Stolzberg Városi Vizi Mérnök
Emerik Széll Helyettes Vizi Mérnök

Költ. Tek. Nemes Vármegyei Törvényszék Járásbiroságának színe előtt
Die 16a Novembris 1785

Jedzőkönyv felbujtás és fegyveres fenyegetés közbüntettel vádolt Teodul Prepelitza e Biroságon 1785 16ik Novembris tett vallo-másáról

Én, Prepelitza Teodul nehaj Nikodem Prepelitza unokafia és Pantelejmon Prepelitza fia, 1752ik Év 23ik April Bátsérden született hajóbirtokos hajós és szárazmalmos, hét gyerek, két katona fiu, Jovan és Joanikije, egy elado leány, Minodera, két futoso, vagyis Mitrodor és Nimfodor ükrök¹, egy ölbéli, a legkedvesebbik, avagy Pimen és egy csecsszopó atyja, ez sarjatskám tejfogait most növeszti és dédapám után a neve Jovan Szozont, ez ösöm vala az uj paliszád főpallérja, emigy, mondják, igentsak félszeg ember vala, kevés szavu, merthogy a régi paliszád a dulohartzban bedölt a Légrázó bástyanál és kijavéttatását gonosz Pertev utodja Dizdar Hazall elrendelé és gyaurok-

¹ Ikrek.

tol féltében köfalat is huzata a vár köribe végig... Mér hogy türelmük rontom a fontos szókkal, mik a dolog szivelelkit a fölösleges szókotymánybul kiugrasztyják? Az igazat az igaztalan vádak kellős közepibül? Mondom, hogy Tisztelt Biro Urak fülökkel hallhassák, engedtessek meg nékem a tökéletes ösmertetés... Viszontag mondom tovább, én, Teodul ki lakozom Péksziget-Süttön Katskár martján Gyökösnél, a Zafirus kiszaradt for-rása fölött, házam nábojbul épüle a régi ve-remre, a rombolt török ház helyibe, hogy mi a náboj, hát vertfal, és van ott egy kut, büszkén mondom, a legjobb víz, amelyet Tisztelt Biro Urak el se képzelhetnek, borizü, mint az alma öszsel, kostolnák tsak, a bort töstént felednék... Folytatom sebtén, mondom tovább, tsak még tudomásukra hoznám házam takaros ortzájának képit, öveges ablak kettő nyugati napfénybe néz, szoba kettő kályhás kementzével, mindég tiszta mázolás, lóganajjal keveri az asszony, Olimpa, a sárga földet... Na jó, folytatom, de sértő, hogy Tekéntetes Biro Urak éngem igazibul meg nem hallgatának, éngem, ki malmomat házamtul két mezővel tulnan, Páros és Csergő ágak között, Franciscus Pattantus általam bérelt mezejének széliben tartom, hol az asszonyok a székfüvet szedik, de terem ott ménta is müge és cickafark is öllég, tizedik éve tartom ottan a drága kenyérado malmomat és mi... Méghogy minek a malmopatak, ha a malom kövel öröl? Merthát ama malomnak a Nagy Kegyelmetes Ingenerusok általl, hogy kaparja ki a ló a házuk oldalát és szakadjon rájuk parázsos, kiszárittásra itéltetett gyönyörö Mormo, Katskár, Moszatos, Csergő, Zajgo, Páros áldott vizü ágotskákon történő hajofuvarral nyerék örelendő gabonát és ugyanugy vagon minden minden örlemény visszazállléta minden gazdának, kik mindeddig malmom munkájában és magam böcsületiben megbizának

és minden örletetésüket bátoran bizák rám, őket tanuol hívhatja, Tisztelt Tekéntetes Biroság, szavuk hiteliben pediglen hiba nintsen. Nem különben hajóim, a Nyíl és a Hattyu nyoltz éve szelik a fenti vizeket és fennebb is Uz és lennebb Sáring és tova a Duna vizét, gabona, szőlő, dinya, karalabféle, kapusztá, bor és hordo és más köblösmunka, továbbá jóság, mint sertés, ökör, szárnyos, mi egy és más szállitói, de szükségesképen utasokkal egészen messzi teritoriomokra elhajozék, mint Slavonya, Baranya, lennebb Diakovár, emitt Nándorfejevárr, Galambotz, e felé törököt is hajoztam nem egyet, lovastul, hogy forduljon le a nyergök, lábok alá túsök nőjjön és a hátukat sose lássam... Méghogy a fetsegés a gondolat megrontója! Kérem Tisztelt Tekéntetes Biro Urakat mondanom figyelmes meghallgatására és minden szavam minden betüinek magyar nyelvü leírására a fontosságuk miá, mertugye németet nem tudok, rázrul meg a Biro Urak egy szot se, nem hogy irni probalnának, mit is tollba mondok és aláírást előzőleg végigolvasni igénylek. Hogy kitül tanultam meg magyarul? Hát a tejmamámtul, pangári Bekettes Pannátul, három hidon gyalogla Süttöre éngem megszoztatni, amiért is tojást, babot, mézet vitt haza bőven. De mért térittenek le éngem a mondandomrul? Szégyenletes, hogy éngem munkámbul ide behúzána s üdömet türelmemmel együtt fetsérelük, szavamát, kinek se a deák se a magyar nem Anya nyelve, kifordítják és ihogásokkal gondolatim egyesítésében és pontos párizításában megzavarának, viselkedésök akár a bohoccal múlatozóké, pedig nagyatyám Nikodém Szentánál a török ellenében...

Mármint hogy bujtatám-é fenti lakosokat, vezérlém-é rönkhajegálásokat és drága vizeink testiképpi és fegyveres ótalmazását ama roz szándoku száréttatás ellen? Már hogyne keabálnék illetén igaztalan vádak halltán! Elevenen temessenek török temetőbe, ha hogyha igazat nem mondek, éngem, kit kalmár Fevronija még Bátséren keresztviz alá tartott volt gyorsietón, merthogy gyöngye sarja valék atyám Pantelejmónnak és nagyatyám Nikodemnak és a déd Prepelitza Jóvónak, kiket szép dallólásrul még a Bánságban is ösmerének és a Dunától délre meg a Dzserdáp alatt, hej, ha azt hallották volna, midön rázenditettek proleteelaaa dva vraana gavranaa és a guzlicát úgy tartották, mint a királok a jogart a templom mennyezetén... Már mé ne mondanám el Tisztelt Uraknak, ki vagyon a hires énekes Nikodémus? És Jóvó, akitül minden éneke-

inket tanulánk? Na? Ugye érdeklí a Mélységesen Tisztelt Urakat? Olyat, mit ő tudott volt, senki spinén játszodozo fehérhaj nem szerze... És hogy kik a Prepelitzák? Nevöket nagy dallólásukrul szerzék, midön is az hős ösök ditsirete... Dallás! Azt mind eldallni! Mitsoda divna, hogy is mondják, mennyvilági érzemény! Pokolban kin!... Jó. Folytatom. Karabélyt egyet vevék Erdödnél egy ösmeretlentül, rapos arca volt, ennyit tudok rulla, többet nem, setét volt, erdöszél... Nem, de hogy volt holdvilág, Biro Uraim, rosszul száméták, 21 Jul volt, siri setét, jedzém, mert tsolnakom is eltévede azon éjben futván a Dráva felé, pedig... Igenis értettem, folytatom. Négy rutzát adék érte, szépen repesöket, Katskár vizit hajnalt egészen ellepék, ök négyen a legszebbikek Olimpa kondájából, hát odaadám őket pedig nevüket is jedzém: Bubos, Torkos, Siess, Repess, tenyerimbül étetém őket, de a karabélyon már másnap tuladék, mert kantsal volt, ha balra erányétám, jobbra löve és véle még a kötsögöt se találhatám el az ágason, még hogy kinek adám el, hát hunnan tudhannám, ösmeretlen volt az is, valami kék nadrágos krákgogo morcona, rossz szagu... De a rétzék, mind a négy, hazarepültenek, már harmadnap Katskár vízének bugyborain ütlenek lábukat és bögyüket hütve Zafirusban... Igenis folytatnám, hahogyan hannának, alkalmas üdeje tsak beleszolnak, pedig fontos vala minden szó, mit szájam mondott vala. Milyen rönkök? Illyet tsak maloméppítéshez gyűjténk Süttö nyugati martjára, hunnan is széjjelhordá kiki a maga erányába. Fegyver? Körtvélesnél és Széllénts alatt fogánk fegyvert a zshivánok ellen egyetlen egyszer, midön zsákhordokra törtenek, egyet megölenek, négy árvája marada, kereszt-

komám vala az a zsákhordo, lakodalmas Kekezovits vöfény vidámito fajta... De testtel akadálózána a száritokat midön vizut vágását megszakétánk, az kesken uj vizeket testünkkel torlaszolánk, pedig hideg vala az a víz, ki tudja, hunnan folyt bizton idegen forrásbul vagy kutbul, hogy megtévesszenek minket. Tekéntetes Biro Urak, Tisztelt Ülnökök! Hányan is vannak? Mélységesen Tisztelt Urak, mire jó a cáf, mit szavaim ellenébe mellemnek szegzének nem látva kárát a vizbolygatásnak és száritással szigeteink pusztaságba állittásának? Mivé létet minket ez a dulás? Éhenhalásunk... Kérem igaz szavaim meghallgatását, vallomásom folytatását. Tisztelt Birok! Legalább büntetésmül tekéntsenek el, kérve kérem! Bünhödésemet legalább halasszák tavaszig... Esedezem... Vagy egy hónap multáig, hogy Szozontsémat jární lássam, azután már akár minden időök végéig...

Tek. Nemes Vármegyei Törvényszék Járásbírósa

16án Novembris Anno 1785

Prepelitza Teodul Laboda-Süttői malmos és hajos, ki bünsönek találtatik fellbujtásért, fegyveres támadásért, vizlecsapolás akadályozása delictum publicum közbüntettért – mit önvallomásában önkénnesen elismert – két év tömletzes büntetésre, ötdöfészeltendei robotos munkára ítéltetik, mi Chanalisok ásásával és vizek száritásával töltendő. Büntetés azon mód végrehajtandó, panaszlásnak és felebbezésnek helye nints.

Borsoslaky Mikes Fülep Nemes Vármegyei Törvényszék Járásbíroságának Föbirája

Makray Kálmán Pót-Biro

Lövö Tivadar Jedzőkönyvet vezető

Kedves Olvasó Tanulók!

1313-tól 2013-ig ível **Vasagyi Mária Fabella domi** című regényének meséje. A Forum Könyvkiadó jelentette meg 2013-ban. Alcíme szerint Rege a HÁZról és körülötte egy s másról. Tizenegy fejezete térségünk történelmének különböző korszakaiba kalauzol, amelyek megjelenítéséhez az író „körhű” nyelv(ek)et teremtett. A történelmi múltba forduló rege műfaja a térség mítoszainak, legendáinak és meséinek világát mozgósítja. Különleges nyelvezetű és világú regény tehát Vasagyi Mária új műve. Ha megpróbáljuk lokalizálni a történeteket, korábbi művének, a Pokolkeréknek (2009) a terét ismerjük fel: Zombor és a Mosztonga folyó térségét.

A regény harmadik, a Mosztonga folyó szabályozásáról és a csatornaásásnak a történetéről szóló fejezetét olvashatjátok ma a Gyöngyhalászban. A fejezet egyúttal egy korabeli „bűnügy” leírása is.

A Mosztonga folyó még ma is létezik. Bizonyára vannak olyan nyugat-bácskai gyerekek, Jó Pajtás-olvasók, akiknek van is vele kapcsolatos élményük. Osszátok meg ezeket a Gyöngyhalász olvasóival! Ráismertek-e ugyanakkor a regény mai helyszíneire?

Bence Erika

Új énekesek a láthatáron

A kik követik a zenei tévéállomások műsorait és a tehetségkutatókat, jól tudják, hogy időről időre új énekesek is előbukkannak. Ha valaki a brit zenei színtéren kerül középpontba, jó esélye van a világhírnévre. Ezúttal négy fiatal brit előadót mutatunk be, akik nagy álmokkal vág-tak neki a zenepiac meghódításának.

Tom Odell

Thomas Peter Odell az *Another Love*-al vált ismertté. A dal a debütáló albumán a *Long Way Down*-on található, amelyről azóta a *Grow Old With Me* és az *I Know* is a toplistákra került.

Tom Odell 1990-ben a chichesteri West Sussexben született. Apja pilóta, anyja tanárnő, és van egy nővére is. Apja munkája miatt gyerekkorának egy részét Új Zélandon töltötte. Egy idő után zongorázni tanult. Tizenhárom éves korától ír dalokat, de ezeket nem mutatta meg senkinek sem, mert nem tartotta érdemesnek. Tizennyolc évesen akadémián tanult és zenei útját egyengette. Egy bárban dolgozott szülőhelyén, közben nagyanja kocsijával utazott londoni fellépéseire és a zeneiskolába. Ezek után Londonba költözött, és a **Tom and the Tides** együttesel koncertezett. Később mégis úgy döntött, hogy szólóban folytatja. Tom Odellt **Lily Allen** fedezte fel, lenyűgözte a fiú színpadi energiája, amit Bowie-éhoz hasonlított.

Sam Smith

A fiatal énekes 2012-ben érte el a nagy áttörést, amikor a Mercury-díjra jelölt *Disclosure Latch*-ot énekelt. A **Naughty Boy** névvel kiadott *La La La* viszont meg

sem állt a toplisták első pozíciójáig. Szólókarrierje a *Money On My Mind* című szerzeménnyel indult. Sam Smith a BBC's Sound of 2014 címet is megkapta, amely az aktuális év legjobb új előadóját jelenti. Újabbban a *Stay With Me* című dallal hódít.

Sam Smith 1992-ben született, és a Great Chishill-i Cambridgeshire-ben nőtt fel. Az éneklés már az általános iskolában vonzotta, később viszont a színház is, sőt egy előadásban is szerepelt. Sam néhány évig **Joanna Eden** dzsesszénekes/zongoristától tanult énekelni és dalokat szerezni. A fiatal énekest bankban dolgozó anyja mindenben támogatta. Olyannyira, hogy elbocsátották munkahelyéről, mivel úgy tartották, túl sok időt áldoz fia karrierjének egyengetésére. Sam Smit egyébként **Lily Allen** énekesnő és **Alfie Allen** színész rokona.

James Arthur

Az 1988-ban született James Andrew Arthur az X Factor kilencedik szériájában tűnt fel, amit meg is nyert. Az *Impossible* című dallal debütált, amely a listák élére ugrott. A tavalyi év végén saját nevével kiadta

első albumát, amely szintén szépen szerepelt a listákon.

James Arthur Middlesbrough-ban született, angol anyától és skót apától. Apja a szállítói munkája mellett DJ-ként és dobosként is tevékeny volt, míg anyja modellkedett, majd a marketingben dolgozott. James szülei elváltak, amikor ő még csak egyéves volt, és húsz évig nem igazán beszéltek egymással. Abban viszont megegyeztek, hogy támogassák Jameset a tehetségkutatón. Mivel mindkét szülője új családot alapított, Jamesnek több testvére is van: egy nővére, egy bátyja és három húga.

John Newman

John William Peter Newman a köztudatba a *Love Me Again* című számmal robbant be, majd énekelt a **Rudimentallal** is. A *Cheating* című dallal nagy sikert ért el.

John Newman 1990-ben született, és a Yorkshire Dales-i Settle-ben nőtt fel. Apja alkoholista volt, aki elhagyta családját, így anyja egyedül nevelte őt és bátyját. Tizen-négy évesen kezdett gitározni és dalokat írni. Hamarosan házi felvételeket készített, és a DJ-kedésbe is beletanult. Tizenhat évesen nagyobb városba, Leedsbe költözött, ahol a hangját és hangzását csiszolta. Két jó barátja ekkor autóbalesetben vesztette életét, így ahelyett, hogy a tanulás és a bulizás kötötte volna le, összetörve alkotta dalait. Azután popdalokat kezdett írni, és ebben megtalálta önmagát. Húsz évesen Londonba ment, együttest alapított, és egy kiadóhoz szerződött. Közben egy bárban dolgozott, és megismerkedett a Rudimental tagjaival.

Összeállította: L. M.

A százéves épület

A magyar televíziózás egyik legismertebb épülete a Barátok közt mamutosorozat helyszíne, a Berényiék és a többiek lakóhelye, ahol még a falnak is füle van. Melyik falról van szó? Nos, a szereplők többségének otthona a képzeletbeli XXIV. kerületben található, a Mátyás Király téren. Az épület a valóságban a XIX. kerületi Kós Károly tér 4. szám alatt van. Ezt a lakóházat ismerik a Barátok közt kedvelői a Mátyás király tér egyes számú épületének, ugyanis itt veszik fel néha-néha a sorozat kinti jeleneteit. A történet szerint tehát ebben a százéves, Kós Károly által tervezett épületben élnek a Barátok közt hősei. Az épületben egyébként nincs körfolyosó se Rózsa presszó az udvarban. Berényiék sincsenek ott, hiába is keresnéd őket, a sorozatot ugyanis egy felépített stúdióban forgatják.

Íme a világ legszebb nője

Lupita Nyong'o színésznőt választotta a világ legszebb nőjének 2014-re a New York-i People magazin. A harmincegy éves színésznő ezzel Gwyneth Paltrow nyomdokába lépett, aki tavaly kapta meg ezt az elismerést. A mexikói születésű, kenyai Lupitának a 12 év rabszolgaság című filmben nyújtott alakításáért ítélték oda ez évben a legjobb női mellékszereplőnek járó Oscar-díjat.

A Most Beautiful (Legszebb) cím egyébként nemcsak nőkre vonatkozik, habár az első három évben nők végeztek az élvonalban – Michelle Pfeiffer, Julia Roberts és Jodie Foster. Később azonban Mel Gibson, Tom Cruise és Leonardo DiCaprió is „legszebb” lett. Lupita interjúban elmondta, hogy örül az elismerésnek, hiszen gyerekkorában csak a világos bőrű, hosszú, szőke hajúakat tartotta szépnek, holott édesanyja mindig mondta neki, hogy ő is szép. A színésznő szerint a legnagyobb bók számára, ha valaki smink nélkül is csinosnak nevezzi.

Új albumot ad ki Mariah Carey

Hosszú várakozást követően végre megjelenik Mariah Carey legújabb albuma. Legalábbis minden jel arra utal, hogy a Me. I Am Mariah...The Elusive Chanteuse címmel beharangozott lemez e hó végén kerül piacra. Az énekesnő szerint az album hát-só borítóján egy személyes kincs látható: első és egyetlen önarcképe, amit három és fél évesen rajzolt. A képet úgy nevezte el, hogy Me. I am Mariah, ez a magyarázata a lemez címének. Mariah szerint az immár tizennegyedik albuma tükrözi majd a hullám-völgyeket, amelyeken keresztül ment, és amik azzá tették, akivé mára vált. Az albumon szerepelnek a már megjelent kislemez-dalok, a Beautiful és a You're Mine (Eternal) is.

A Simpsons és a Lego

Legős fazonnal ünnepelte sugárzásának negyedszázados évfordulóját A Simpson család az észak-amerikai képernyőkön. A Lego-kaland című film sikerén felbuzdulva a sorozat alkotói legókockákból készítették el a sárga família történetének újabb részét. A Brick Like Me a széria 550. epizódja. A Simpson családot Matt Groening hozta létre, és 1989-ben mutatkozott be a Fox televízió képernyőjén. Az utóbbi 25 évben csak nagyon ritkán változott valamit külső megjelenése. Tulajdonképpen a világon ez a legnépszerűbb amerikai tévéműsor, amelyet több mint száz országban sugároznak.

A Göncölszékér rúdjának az utolsó csillaga és a Vadászebek konstelláció között kereshetjük fel az égbolt egyik legérdekesebb mélyég-objektumát, az Örvény-ködöt. A Charles Messier katalógusában 51-es számmal feltüntetett távoli Tejútrendszer nagyobbik tagja rászolgált az elnevezésére; látványos spirálkarjainak megjelenése valóban örvénylő hatást kelt. A kiválasztásra került felvételt a magyarországi Tóth Gábor készítette a Mátra fényszennyezéstől távoli helyszínén.

Íme a fotográfus élménybeszámolója: „Az asztrofotós szempontból reményte-

A hónap asztrofotója Örvény-köd

lennek tűnő tél végi időjárás után március utolsó hétvégéje ígéretesnek mutatkozott. Péntek délután indultam Ágasvára, és két teljes éjszakát az Örvény-köd fotózására szántam. Sajnos az első éjjel nagyon szeles volt az időjárás, ami a viszonylag nagy felületű távcsövet erősen lökdöste, ezért a képek egy része kissé bemozdult. A második éjszaka viszont sokkal jobban alakult; a szél

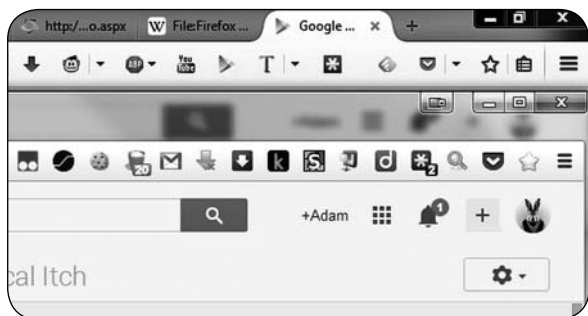
elcsendesült, és a légkör is érezhetően nyugodtabb lett. Amint megfelelő magasságba került a kiszemelt galaxis, nekiálltam fotózni, amit pirkadatig csak a meridián-átfordulás idejére szakítottam meg. Az utólagos képfeldolgozáskor bizonyosságot nyert, hogy a nyugodt légkörű második éjszaka nyersanyaga sokkal jobb minőségűre sikerült.”

Olyan lett a Firefox, mint a Chrome

Hosszú évek óta először tartalmaz rengeteg újdonságot a Firefox. Elég jó lett, viszont már alig lehet megkülönböztetni a Google böngészőjétől, írják a szakújságok.

Legutóbb 2011 tavaszán rukkolt elő olyan sok újdonsággal a Firefox böngészőt fejlesztő Mozilla, mint amilyeneket most, a 29-esbe épített be. Az összehasonlíthatóság nem véletlenül fontos, napjainkban ez a két legnépszerűbb böngésző a számítógépeken, sokkal többen használják őket az Internet Explorerrel.

A Firefox 29-es verziójára bármelyik korábbi verzióról frissíteni lehetett a Névjegy menüpontból: az új kiadás telepítése után teljesen új kinézettel fogadja a felhasználót a böngésző. Eltűnt az éveken át a bal felső sarokban lévő, narancssárga Firefox-gomb, amely a legfontosabb beállításokat tartalmazza. Ezek a funkciók a Chrome-éhoz hasonló, három vízszintes csíkből álló gomb alá kerültek, amelyet a jobb felső sarokba helyeztek át. Ezzel a módosítással a Firefox és a Chrome kinézete majdnem teljesen azonos lett. A hasonlóságot az is erősíti, hogy a megnyitott böngészőlapok füleinek eddig négyzetes széléit is lekerekítették a Mozilla fejlesztői. A vizuális átalakítás szerencsére nemcsak cicoma, hanem ténylegesen használhatóbbá teszi a böngészőt. Az új menügombról a Chrome-énál sokkal praktikusabb felület nyílik meg, amely apró ikonokat tartalmaz: ezek sokkal jobban elkülönülnek a szöveges menüpontoknál, ezért egyszerűsítik a kezelést. Például külön ikonja van két gyakran használt funkciónak, a szövegek kimásolásának és beillesztésének, illetve kényelmesen klikkelhető, nagy gombokat kapott az oldal nagyítása és kicsinyítése is. Egy ikonnal közvetlenül el lehet érni a böngésző kiterjesztéseit is, amelyért a Chrome esetében több szint mélyre kell vándorolni a menükben.

Felül az új Firefox, alul a legfrissebb Chrome.
Alig lehet megkülönböztetni őket (Forrás: origo.hu)

Lesz mit telepíteni

Májusban ugyan nem jelenik meg túl sok PC-alkotás, ám ezek rég várt, ígéretes alkotások. Kezdjük a sort mindjárt a már megjelent **The Amazing Spider-Man 2**-vel, mely kimonodottan jól sikerült – legalábbis ezt állítja az sg.hu kritikusa. Május első hetében jelent meg az **Outlast: Whistleblower** is. Az új hőst kínáló DLC épp olyan sötét tónusú, mint az eredeti, de reményeink szerint azért kapunk újdonságokat is. Megjelent az **Age of Mythology: Extended Edition**, mely az Ensemble Studios klasszikus alkotásának, valamint kiegészítőjének HD-remake-jét foglalja magában. Május 9-én két alkotást is kaptunk. A **Bound by Flame** elég látványosnak tűnik, ám valamiért cseppet sem keltette fel a világ játékosársadalmának figyelmét. A játék hőse egy harcos, akit megszállt egy tüzdemón, és így az élőhalottak ellen zajló véres háború egyik vezéralakja lesz. Ezen a napon jelent meg a **Killer is Dead**, mely ráadásul a PC-s táborra a Nightmare kiadással próbálja meghódítani. Azonban bármennyire egyedi is a Grasshopper Manufacture programja, kicsi a valószínűsége, hogy nagy példányban kel el. Főleg olyan vetélytársak mellett, mint a 20-án érkező **Wolfenstein: The New Order**.

Szintén 20-án jön a **Transistor**, mely egy akció-RPG lesz. A sztori szerint hősnünk egy nagyon vonzó hölgy, aki talál egy titokzatos fegyvert, melyet felvéve jelentős átalakuláson megy át, és persze azonnal felbukkannak különböző illetők, akik ezt el akarják venni tőle. 23-án jön a **Tropico 5**, melyben ismét magunkra ölthetjük a diktátori szerepkört. A végére, május 27-re maradt a hónap és talán a tavasz legnagyobb blockbustere, a **Watch Dogs**, melyről nehéz bármi újat is mondani. Az azonban érdekes lesz, milyen kapcsolatban áll az Assassin's Creed és a Watch Dogs egymással, hiszen túl sok a hasonlóságra utaló jel.

Júniusban várhatólag a Grid Autosport mellett az Enemy Front, a Sniper Elite 3 és a Murdered: Soul Suspect is elérhetővé válik.

Élt egyszer egy öregember és egy öregasszony. Kéri az ember az asszonyt.

– Süss nekem anyjuk vajaspánkót.
– Ugyan miből süssek? Egy csepp lisztünk sincs.

– Ej, te asszony! Kapard le a kosár oldalát, seperd fel a magtárt: hátha kerül így egy kis liszt.

Úgy is tett az öregasszony: lekaparta a kosár oldalát, felseperte a magtárt, s került is liszt két marékkal. A tésztába tejfelt kevert, pánkót vágott belőle, kisütötte vajban s kitétte a pánkót az ablakba hűlni.

Elunta magát a vajaspánkó, legurult a lócára, a lócáról a padlóra, s a padlóról legurult az ajtó felé. Átgurult a küszöbön a tornácra, a tornácra a lépcsőre, a lépcsőről az udvarra, az udvarból túl a kapun, mindig messzebb és messzebb.

Gurult, gurult az úton, és szembe jött vele egy nyúl.

– Megeszlek te vajaspánkó!
– Ne egyél meg sandaszemű! Inkább hallgasd meg milyen szépet énekelek neked!

A nyúl hegyezni kezdte a fülét, s a vajaspánkó rákezdte az éneket:

Vajaspánkó a nevem,
Elmondom eredetem:
Magtárban sepertek,
Kosárról kapartak,
Tejfellet keverték,
Kemencén sütöttek,
Ablakon hűtöttek.
Megszöktem az otthonomtól,
Gazduramtól, asszonyomtól.
Méért féljek nyúl tőled?
Megszököm előled!

S tovább gurult. Úgy eltűnt a nyúl szeme elől, mintha ott sem lett volna. Begurult a vajaspánkó az ösvényen az erdőbe, s találkozott a farkassal.

– Megeszlek te vajaspánkó!
– Ne egyél meg ordas farkas! Szépet énekelek neked.
És fújni kezdte:

Vajaspánkó a nevem,
Elmondom eredetem:
Magtárban sepertek,
Kosárról kapartak,
Tejfellet keverték,
Kemencén sütöttek,
Ablakon hűtöttek.
Megszöktem az otthonomtól,

Vajaspánkó

Gazduramtól, asszonyomtól,
Megszöktem a nyúltól.
Miért féljek farkas tőled?
Mindjárt megszököm előled!

S tovább gurult. Úgy eltűnt a farkas szeme elől, mintha ott sem lett volna. Gurult, gurult a vajaspánkó az erdőben, s szembe jött vele a medve. Csörtet, töri a lombot, rontja a bokrot.

– Megeszlek te vajaspánkó!
– Ne egyél meg tányértalpas, ugyan miért is ennél meg?
S a vajaspánkó már rá is kezdte:

Vajaspánkó a nevem,
Elmondom eredetem:
Magtárban sepertek,
Kosárról kapartak,
Tejfellet keverték,
Kemencén sütöttek,
Ablakon hűtöttek.
Megszöktem az otthonomtól,
Gazduramtól, asszonyomtól,
Megszöktem a nyúltól,
Ordas farkas úrtól.
Miért félnek medve tőled?
Megszököm mindjárt előled!

S tovább gurult. Úgy eltűnt a medve szeme elől, mintha ott sem lett volna. Gurult, gurult a vajaspánkó, s szembe jött vele a róka.

– Jó napot vajaspánkó! Ej milyen jóképű, milyen pirosposzsgás vagy!
De a vajaspánkó már rá is kezdte:

Vajaspánkó a nevem,
Elmondom eredetem:
Magtárban sepertek,
Kosárról kapartak,
Tejfellet keverték,
Kemencén sütöttek,
Ablakon hűtöttek.
Megszöktem az otthonomtól,
Gazduramtól, asszonyomtól,
Megszöktem a nyúltól,
Ordas farkas úrtól,
Mackó Miska úrtól.
Miért féljek hát tetőled?
Megszököm könnyen előled!

– Felséges ének! – szólt a róka.
– Csak az a baj, hogy megöregedtem kedvesem, rosszul hallok. Ül csak ide az orocskámra, s fújd el még egyszer.

Nagyon jól esett a vajaspánkónak, hogy így megdicsérték az énekét. Felugrott a róka orrára és újrazekzdte:

– Vajaspánkó a nevem...
Abban a pillanatban a róka – hamm – bekapta.

Ha a róka a vajaspánkót be nem kapta volna, az én mesém is tovább tartott volna!

Orosz népmese
Rab Zsuzsa fordítása

Kíváncsiak klubja

1953 októberében kezdte meg a Magyar Rádió Ifjúsági Osztálya a Kíváncsiak Klubja című sorozatát. A műsorok a hallgatók kérdéseire épültek, de nemcsak tárgyi ismereteket kívántak nyújtani, hanem irodalmi és zenei élményt is. A kíváncsiság kiapadhatatlan forrása lett a műsornak. Már az első felhívástól kezdve áradtak a kérdések. Az érdeklődés kiterjedt a művelődéstörténet, nyelvészet, irodalom, történelem, élettan, természetrajz, csillagászat, zene területeire. Kisiskolásoktól nyugdíjasokig minden korosztályból jelentkeztek kíváncsiak. A sorozat megformálója, kialakítója és állandó írója **dr. Béley Pál** volt. Nem öncélúan olvasott, tudását igyekezett közkinccsé tenni, ráadásul mestere volt a rádiós feldolgozásnak. Az élete delén hirtelen elhunyt író rádiós műveiből állítottak nemrég össze egy gyűjteményt. Ebből válogattunk.

Hány könyvet tud elolvasni egy átlagos ember élete során?

Egy rendszeresen naponta 3-4 órát olvasó ember 10 év alatt 760 kötetet végezhet, ez évente 76 mű. Egy élet alatt, mondjuk 50 évi olvasást számítva, ez csaknem 4000 kötetet jelent. Az adatokat Fitz József, a nagy magyar könyvtartudós egyik tanulmányában találtuk. Más felmérések szerint azonban ezek a becslések túlságosan szerények. Gyorsolvasó könyvmolyok ennél sokkal nagyobb teljesítményekre képesek. Persze az olvasás nem sportteljesítmény, nem időre, darabszámra vagy kilóra faljuk a könyveket. Olvasni okosan, válogatva és odafigyelve kell...

Az ókorban és a középkor elején az emberek rendszerint csak fennhangon olvastak. Az akkori írók a műveik prozódiját és ritmusát is a fennhangon való olvasáshoz és kiejtéshez alkalmazva alkották meg. Írott nyelvük emiatt sokkal nyomatékosabb és patetikusabb, mint a mienk, kik inkább a néma gondolat nyelvén írunk. Az újkor írói már magányosan, hangtalanul olvasó közönség számára írnak. Ennek a hangtalan olvasásnak az az előnye, hogy sokkal gyorsabb, mint a fennhangú.

Mióta piros-fehér-zöld a magyar zászló?

A kérdés Wagner Sándor *Dugovics Titusz* című képéhez kapcsolódik. Ez a mű Nándorfehérvár, vagyis a mai Belgrád ostromának egyik hősi jelenetét ábrázolja: azt a nagyszerű percet, amikor Dugovics Titusz, a magyar vitéz lerántja magával a mélységbe a lófarkas zász-

A kitért genti oltárkép

lót vivő törököt, mert csak így tudja megakadályozni az ellenséges hadijelvény kitézését a vár fokára. Nándorfehérvár ostroma 1456. július 21-én történt.

Wagner Sándor említett képét 1859-ben festette, és valóban két piros-fehér-zöld zászlót is felfedezünk művén. Arról van tehát szó: nem tévedett-e a festő?

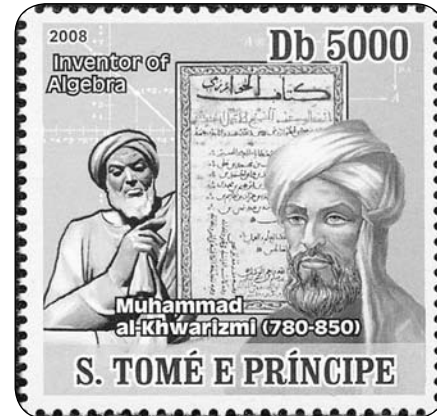
A kérdésben tulajdonképpen a magyar nemzeti zászló történeti kialakulásának problémája van elrejtve. A régi magyar királyi zászló eredeti színe a vörös volt. A honfoglalók zászlórúdja hegyén még a turulmadár lehetett, Szent István uralkodása alatt ezüstkereszt. Később az Árpád-házi címer piros-fehér csíkjai válnak nemzeti színekké. Ezekhez csak a 16. század közepe táján és a 16. sz. második felében csatlakozik harmadik színként a zöld. A trikolor a ma is használatos elrendezésben francia hatásra alakult ki a 19. sz. elején. A piros-fehér-zöld színt, mint nemzeti színeinket pedig csak az 1847-48 évi országgyűlésen szentesítették törvényerővel.

Ebből a kis zászlótörténeti áttekintésből viszont az következik, hogy Nándorfehérvár 1456. évi ostrománál nem lengett még a bástyák ormán háromszínű magyar lobogó – vagyis: Wagner Sándor *Dugovics Titusz* című képére a trikolor tévedésből került, vagyis anakronizmus. Ez azért nem von le semmit a kép művészi értékéből.

Miért nevezik algebrának a betűszámant?

Az arab dzsebr szó annyi, mint helyére illesztés, helyére juttatás. Ez a szó az arab al névelővel ellátva a középkorban Spanyolország arab hódoltsága idején annyiszor hangzott a spanyolok fülébe, hogy náluk álgebrista lett a kifcamodott tagokat helyére illesztő felcser elnevezése. Cervantes *Don Quijoté*-jában egy álgebrista beavatkozása hozza rendbe a nemes lovag egyik ellenfelének végtagjait. De mai jelentésére azzal tett szert az arab szó, hogy az

első nagy arab matematikus, Mohammed Ibn Muza al-Khwarizmi a 9. század elején ezt a címet adta mennyiségtani munkájának: *Al dzsebr valmukábala* (A helyreállítás és a szembeállítás).

Ez a cím a mennyiségtani egyenlet két oldalán végezhető műveletekre, az egyenlet tagjainak egyik oldalról a másikra való átvitelére, az egyenlet rendezésére vonatkozott. Az arab matematikusoktól európai pályatársaik is átvették e szót. Így lett az európai nyelvekben algebra az egyenletek elméletének a neve. Ez az eredeti jelentés használat azonban ma már csak a szakirodalomban szokásos, az iskolai életben és ennek kapcsán a köztudatban is az arab szónak egy másik, átfogóbb jelentése alakult ki: betűjelekkel való számolás, betűszámant.

Mióta dolgoznak a szobrászok és a festők aktmodell után?

A klasszikus kor görög művészei már aktmodell után dolgoztak. A középkorban azonban ritkaság volt az efféle. Szélesebb körű gyakorlata csak a 15. századtól kezdődik; de érdekes, hogy ekkoriban a női akthoz is férfiakot használtak a mesterek. Persze voltak kivételek is. Egyik ilyen ritka eset figyelhető meg Jan van Eyck genti oltárképén. A női modell igénybevételére csak 1500 után vált általánossá.

A tavaszi szünetben történt

A tavaszi szünetben a legérdekesebb esemény a locsolkodás volt. Az idén az osztályból egy pár fiú megbeszélte, hogy együtt megy locsolkodni. A találkozás után elindult a locsolkodó menet. Sorjában meglátogattuk az osztályból a lányokat. Elmondtuk a verset, és meglocsoltuk őket. Ezért cserébe piros tojást és csokit kaptam. Nócinál még ott is maradtunk játszani. Az apukája íjászkodni tanított bennünket.

Úgy látszik, hazafelé menet rázós volt az út, mert amikor ott-hon kinyitottam a hátizsákomat, szomorúan láttam, hogy a piros tojások összetörték, de a legszebbik megmaradt.

Szerintem jövőre is ilyen szervezeten megyünk locsolkodni.

Dékány Máté

Húsvét másnapja a locsolkodás napja. Én is, mint minden lány, nagyon vártam ezt a napot. Már előtte elkezdtünk készülni anyuval. Kalácsot sütöttünk és tojást festettünk. Reggel korán keltem, szépen felöltöztem, és vártam a fiúkat. Én voltam a házigazda, mivel anyukám lelépett a locsolkodók elől. Nem sokat kellett várnom, becsöngettek, és megjött az első vendég. Igaz, csak a tatám volt, de neki is nagyon örültem. Megszámoltam, hányan jöttek hozzám, vagyis versenyeztünk a barátnőmmel. Legjobban az osztálytársaimnak örültem meg. Nagyon szép verseket mondtak nekem, én meg megkínáltam őket kaláccsal, szörppel. Mindenkinek csokit is adtam. Közben anyu is hazaért, és fagyival lepett meg minket.

Felejthetetlen élmény volt ez számomra, és remélem, jövőre még többen jönnek el hozzám.

Fehér Noémi

Már nagyon vártam a szerdai napot, mivel elkezdődött a várva várt tavaszi szünet.

E napon apukámmal és az öcsémmel Újvidékre utaztunk. A városban a kereszttestvéreinkhez mentünk. Olyan jól éreztük magunkat, hogy a szülők beleegyeztek, hogy ott aludjunk náluk. A következő napon elmentünk a kórházba, a nagymamámhoz, és magunkkal vittük őt Csurogra. Pénteken apukám és én tojást festettünk. Nagyon jól sikerültek ahhoz képest, hogy nem az utasítás szerint jártunk el. A húsvétot is a nagymamámnál töltöttük. Pénzt, édességet és egy szabadidőruhát kaptam ajándékba. Hétfőn elég sok locsolkodó járt nálam. Az osztályból Sebi, Máté és Lehel is eljött. Szébbnél-szebb verseket hallottam ezen a napon.

A szünet nagyon jólesett. Pihentem és jól éreztem magam.

Sipraga Lúna

**Valamennyien a szabadkai J. J. Zmaj iskola
4. c osztályának tanulói**

Anyák napi ünnepség a temerini Kókaiban

A temerini Kókai Imre Általános Iskolában anyák napi ünnepséget szerveztünk. Osztályunk, az 5. c, május 5-én délután alkalmi műsor keretében köszöntötte az egybegyűlt édesanyákat. Hetekig készültünk e jeles nap megünneplésére.

Minden gyermek számára a legszebb szó az édesanya. Osztályunk ezen a szép tavaszi napon a legdrágábbat, az egyetlen ünnepelte. Műsor-összeállításunkkal azt próbáltuk megfogalmazni, hogy az édesanya áldozatos munkáját, soha nem szűnő szeretetét meghálálni és megköszönni nem tudjuk. A műsor végén átadtuk ajándékunkat, amit nagy-nagy szeretettel készítettünk.

A temerini Kókai Imre iskola 5. c osztálya

EGYSZER VOLT EGY CSALÁD

– A JÓ PAJTÁS FOGALMAZÁSÍRÓ-PÁLYÁZATA

A család a legnagyobb kincs

Egy szép tavaszi napon az iskolából hazafelé tartottam. Gyönyörködtem a természetben. Rügyeztek a fák. Nyíltak a virágok.

Amikor befordultam az utcánkba, már a sarokról megpillantottam a házunkat. Két fehér ablakunk már messziről látszott. A házunk előtt két fűzfa áll. Hazaértem. Az udvarban két kutyusom fogadott, akik éppen játszottak egymással. A szél enyhén lengedezett, ami kellemes volt. Letettem a kerékpáromat, és beléptem az előszobánkba. Mikor beértem a konyhába, anyát pillantottam meg. Főzött.

– Szia kislányom, hogy vagy? Mi újság a suliban? – kérdezte.

– Szia anya, jól vagyok, csak nagyon fáradt – válaszoltam. A nappaliba lépve apát és a testvéreimet pillantottam meg. Nekik is köszöntem.

– Sziasztok! Játshatok veletek? – kérdeztem.

Persze hogy befogadtak. Játék közben beszélgettem apával. Mikor a kis tesóim ráuntak a társasjátékra, megszeretgettem őket. Láttam rajtuk, hogy boldogok. Én is velük együtt örültem. Kis idő múlva anya szól be a szobába.

– Gyertek ebédelni!

Mindnyájan elindultunk a konyhába. Anya fenséges ebédet készített. Meglepett bennünket. Miközben ettünk, végignéztem a családomon. Mély gondolatok jutottak eszembe. Rádöbbenem, hogy a családtól nincs nagyobb kincs az egész világon.

Köszönöm a sorsnak, hogy nekem ezt a kincset megadta.

Kiss Boglárka, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Várjuk munkáitokat!

A nyeremények sem maradnak el

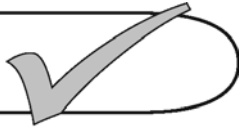
Szerkesztőségünk a Magyar Nemzeti Tanács támogatásával fogalmazásíró-pályázatot hirdetett a család témájára. Szeretnénk veletek közösen keresni és megtalálni a választ a következő kérdésekre: milyen szerepet tölt be a család az életetekben; miért jó, ha van testvérünk, vagy vannak testvéreink; miért tisztelitek a szüleiteket, illetve, ha tehetnétek, mit változtatnátok meg rajtuk; vajon a nagyszülőkkel, rokonsággal hogyan tartjátok a kapcsolatot; ti milyen családot szeretnétek egyszer magatoknak...

Pályázatunk ebben a tanévben, de a következő tanév első negyedében is nyitva fog állni előttetek. 2014. november 10-éig fogadjuk a fogalmazásokat, melyeket lapunkban is megjelentetünk. Amennyiben túl sok fogalmazás érkezne, válogatáshoz leszünk kénytelenek folyamodni. December elején szakmai zsűri értékeli a teljesítményt, a legsikeresebb munkák szerzőit jutalomban részesítjük. Az ünnepélyes díjkiosztót a 2014/15-ös tanév első félévének vége előtt, tehát karácsony előtt szervezzük meg. Az első három helyezett nyereményben részesül.

Családi kirándulásra: az első három helyezett az óbcei Than Emlékházba látogathat el négy főre szóló családi belépővel, de könyvajándékra is számíthatok.

Munkáitokat a következő címre várjuk: Jó Pajtás (Fogalmazásíró-pályázat), 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., vagy a következő e-mail címre: jopajtas.szerk@magyarszo.com – a tárgyakban kérjük tüntessétek fel: pályázat.

Sok sikert kívánunk!

Mennyire vagy babonás?

**Hiszel a babonás mendemondákban?
Fogj egy tollat, és kezdődjék a teszt!**

1. Átmegy előtted egy fekete macska...

- a) Hazamész, mert szerencsétlenséget jelent.
- b) Továbbmész.
- c) Azt mondd: sicc!

2. Széttört egy tükör, te:

- a) Hét év balszerencsét vársz.
- b) Dühös leszel.
- c) Összeszeded a cserepeket.

3. Új pénztárcát adsz a barátnődnek. Mit raksz bele?

- a) Szerencsét hozó érmét.
- b) 50 dinárt.
- c) Saját fotómat.

4. Kéményseprőt látsz...

- a) Megfogod a gombodat.
- b) Üdvözlöd.
- c) Rámosolyogsz.

5. A péntek...

- a) ...egy szerencsétlen nap.
- b) ...szerencsés nap, a hétvége kezdete.
- c) ...csütörtököt követő nap.

Értékelés

Legtöbb az a válasz: Nagyon babonás vagy.

A világod tele van balhitekkel, szerencseszámokkal, talizmánokkal és varázslattal.

Legtöbb a b válasz: Csak egy kicsit vagy babonás.

Lehet, hogy a 13-as nem a te szerencseszámod, de nem izgulsz, ha átmegy előtted egy fekete macska.

Legtöbb a c válasz: Nem vagy babonás.

Egyáltalán nem hiszel a mendemondákban.

Horoszkóp

Kos

Szinte kettészakadsz: nem tudod eldönteni, hogy a barátaiddal lógj, vagy családotra szánj több időt. Találd meg az egyensúlyt, és törődj eleget mindkettővel!

Bika

Konfliktus szele van a levegőben, nagy valószínűséggel összeakasztod valakivel a bajszod a héten. De kivel? És pontosan miért is?

Ikrek

Mindegy, mire vágyik éppen a szíved, könnyedén megszerezheted. A dumáddal bárkit leveszel a lábáról, akinek a közbenjárására van szükség, legyen az szülő vagy egy tanár!

Rák

Minden a kapcsolatokról szól: vagy épp úszkálsz a boldogságban, vagy egy-két probléma miatt sok-sok energiát kell beléjük fektetned.

Oroszlán

Különleges, áttörő ötletek kavarognak a fejedben. Ne félj megosztani őket másokkal: bár kezdetben lehet, hogy meghökkennek az emberek, de számos elismerést is begyűjthetsz!

Szűz

Csak kapkodod a fejed, annyi minden történik körülötted. Próbálg minél kevésbé pánikolni: a stressz nem segít, a higgadt összeszedettség viszont annál inkább!

Mérleg

Úszol a teendőkbén, de a kapkodással nem mész sokra. Tervezz meg mindent előre, és jegyzetelj, különben biztos elfelejtesz valamit!

Skorpió

Lényegtelen, mi hever épp az asztalodon, csak és kizárólag rajtad múlik, hogy mindennel időben végezz. Ne várj másokra: egyedül is menni fog!

Nyilas

Egyszer fent, egyszer lent – ezt határozottan érezni fogod a héten. Ne ijedj meg, ha megcsappannak energiáid: hamarosan újra a topon leszel!

Bak

Igazán pörögsz, ellentétben a környezeteddel, ez pedig eléggé untat. Ne aggódj, egyedül is megtalálod a módját, hogy feltaláld magad. Légy kreatív!

Vízöntő

Csupán elhatározás kérdése, és gyakorlatilag bármint sikeresen véghez viszel: legyen szó leckéről, egy fontos beszélgetésről, új kihívásról, akármiről.

Halak

Jót tenne, ha beszélnél valakivel, aki volt már a helyedben, és tudja, mi a teendő. Néha másodszor is neki kell futnod valaminek, hogy sikerrel járj. Hajrá!

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy tizenkét éves lány vagyok. A gondom, mint sokaknak, a fiúkkal kapcsolatos. Már egy éve tetszik egy fiú a szomszédos osztályból. Egyszer megmondtam neki, hogy tetszik, de nagyon csúnyán elutasított, azt mondta, undorító vagyok a számára. Akkor nagyon sírtam, fájt, hogy így elutasított. Jó sokáig nem is szóltam hozzá. De sehogy sem tudom elfelejteni, továbbra is nagyon tetszik. Mindennek a tetejébe elkezdett járni egy lánnyal az osztályából. Mindig rá gondolok. Mit tegyek? Hogyan mondjam meg neki, hogy továbbra is szeretem? Kérlek, segíts!

Sulika”

Válasz:

Kedves Sulika!

Azt hiszem, itt az ideje, hogy még egyszer átgondold, mi is történt eddig köztetek, és mit jelentenek a jelzések, amelyek nagyon egyenesek és nyilvánvalók voltak.

1. Megmondtad neki, hogy tetszik neked.

→ Azt mondta, hogy undorító vagy a számára.

→ ELUTASÍTOTT.

2. Elkezdett járni egy lánnyal az osztályából.

→ Egy másik lány tetszik neki, abba szerelmes.

→ TE NEM VAGY AZ ESETE.

3. Azóta nem beszéltél vele.

→ NINCS ESÉLYED.

Annyit tehetsz, hogy a reményeidet, érzelmeidet, gondolataidat leírod egy levélbe, és ily módon búcsúzol el a fiútól és ettől a reménytelen szerelemtől. A levelet eltemetheted, vagy biztonságos körülmények között el is égetheted. Ezek után pontot tehetsz a történetedre, és új lapot nyithatsz az életedben. Itt az ideje, hogy új elfoglaltságot keress magadnak. Járj a barát-nőikkel bicajozni, korizni, sétálni olyan helyekre, ahol ez a fiú nem jelenik meg. Biztos, hogy ha elbúcsúzol a vele kapcsolatos érzelmeidtől, és többé tőle már nem vársz semmit, nagyon gyorsan akad majd egy új fiú, aki megdobogtatja a szívedet, és te is ugyanúgy vonzó leszel a számára, mint ő a te számodra. Máskor ne siesd el a dolgokat, várd ki, hogy a fiúnál is látható jelei legyenek, hogy tetszel neki, és csak utána valld be az érzelmeidet. Néha nem jó annyira egyenesnek lenni, mint ahogyan te voltál ebben az esetben.

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy tizennégy éves röplabdázó lány vagyok. Nemrégiben az egyik tornán összeismerkedtem egy nagyon stramm fiúval, akivel azóta is levelezésben vagyok. Szerelmes vagyok belé. A gond az, hogy ő egy évvel fiatalabb nálam. Félek, hogy ez a korkülönbség gondot fog okozni, mert nem normális dolog, hogy egy 14-15 éves lány 6. osztályos fiúval járjon. Mit tegyek? Kérlek, segíts, mert nagyon boldogtalan vagyok!

Lisa”

Válasz:

Kedves Lisa!

Te magad is tudod, hogy a szimpátia sokfajta lehet, és a „szív nem válogat” – halljuk sokszor. Ebben az esetben a „nem normális do-

log” a nem megszokottat jelenti, nem pedig valami beteges dolgot. Az a legfontosabb kérdés, hogy te el tudod-e viselni a környezetben lévő lányok és fiúk véleményét. Kibírod-e a rossz nyelvek élcelődését, piszkálódását, a pletykákat. Azt ajánlom, hogy ne siesd el a dolgot. Hagyd, hogy minden menjen a maga útján. Élvezd a levélváltásokat, a beszélgetéseket, a közös együttléteket, a barátkozást. Ha pedig megbizonyosodtok róla, hogy a vonzalom kölcsönös, és úgy döntötök, hogy szembeszegültök a „rossz nyelvekkel” és az esetleges pletykákkal, akkor jöhet a következő lépés. De addig is sok víz lefolyik még a Dunán, sok minden történhet. Addig is barátkozz!

„Kedves Bizi!

Segíts! Valami nincs rendben a barátnőmmel. Már egy ideje nagyon furcsán viselkedik. Általában jól megvagyunk egymással, de ha más lányokkal hülyéskedek, vagy a volt fiúm közelében vagyunk, mintha elvárásolták volna, mint Csipkerózsikát. Nem akar vele beszélgetni, csak nagyokat hallgat. Vagy csak nézi, mit csinálunk, és forgatja a szemét, grimaszodik. Már nem is lehet vele viccelődni meg hülyéskedni. Ilyenkor úgy viselkedik, mintha nem tudom mit cselekedtem volna ellene. Haragszik is rám sokszor. Nem tudom, mi a gond, miért viselkedik így! Mit tegyek? Kérlek, segíts!

BFF”

Válasz:

Kedves Barátnő!

Sok minden megbújhat a barátnőd viselkedésének a hátterében. Pl. lehet, hogy féltékeny rád, mert te egy könnyen barátkozó, vidám személy vagy, vele ellentétben, aki nehezen oldódik fel.

Vagy önbizalomhiányban szenved melletted, amikor látja, hogy te milyen populáris vagy a barátaitok körében, és mindenki veszi a lapot, hogy hülyéskedjen veled. Az is lehetséges, hogy neki is tetszik a te volt fiúd, és zavarja, hogy te még mindig jóban vagy vele. Vagy elfogta a serdülőkori mélabú. Attól függően, hogy mire vagy felkészülve, hagyhatod még, hogy a dolgok folyjanak a maguk medrében. Hagyd, hogy kiforrjon, beérjen a köztetek lévő probléma, és akkor biztosan kiderül, mi is a gond. Ha nincs kedved a várakozásra, beszéljess el a barátnőddel. Őszintén mondd el neki, mit vettél észre, mi az, ami zavar téged. Kérd meg, hogy ő is mondja el,

miért viselkedik így veled, számára veled kapcsolatosan mi a zavaró. Persze egy ilyen beszélgetés után sértődésnek nincs helye. Igyekeztek közösen megoldást találni a felmerült problémákra. Ezek után biztosan mindketten tisztábban látjátok majd a dolgokat, és eldönthetitek, hogy a továbbiakban milyen irányt vesz a barátságotok.

Csodatevő illatok

Egyetlen szippantás is elég a megfelelő aromából, és máris nyugodtabbnak, éberebbnek vagy boldogabbnak érezheted magad.

Az illatok varázslatosak, nem pusztán régi, kellemes élményeket juttatnak eszünkbe, a nosztalgiazás elősegítése mellett mást is tudnak: közvetlenül befolyásolják a hangulatunkat! Az elmúlt években számos felmérés készült azzal kapcsolatban, milyen aroma milyen érzéseket ébreszt az emberben, az eredmények pedig igazán lelkesítőek, hiszen gyakorlatilag minden lelkiállapotra, illetve célra megvan a megfelelő csodaszor. Ami még jobb, hogy nagyrészt mindegyikük könnyedén hozzáférhető.

Fenyő a stressz ellen

Nem csupán azért szeretjük a fenyő illatát, mert a karácsonyi ünnepekre és az otthon melegére emlékeztet: a stresszt is kiválóan oldja, legalábbis egy japán felmérés szerint. Szorongásos betegeket vittek fenyőerdőbe sétálni, és mind könnyebbé vált, nyugodtabb lelki állapotról, kellemesebb hangulatról számolt be ezt követően.

Levendula elalváshoz

Ha relaxációról esik szó, a levendulát az elsők között említjük. A szépséges, bársonyos illatú növény azonban nem csupán ellazulni segít (ráadásul azonnal), de megszünteti az alvásproblémákat is, sőt, a depresszió tüneteit is enyhíti.

Fahéj a tanuláshoz

A különleges illatú fűszer minden háztartásban megtalálható, ám sokan nem tudják, hogy nemcsak süteményeket lehet ízesíteni vele. Illata azonnal élesíti az elmét, javítja a vizuális és motoros funkciókat, a memóriát és a koncentrációt is elősegíti.

Citrusfélék a kirobbanó energiáért

A narancs, a citrom, a grapefruit és hasonlók igazi csodaszámbe mennek. Hogy miért? Nemcsak magas C-vitamin tartalmuk miatt, de friss, üde illatuk miatt is, aminek beszippantása azonkívül, hogy energiával tölt fel, azonnal jobb kedvre is derít!

Vanília, a kellemes hangulatért

A vanília, az eddig felsoroltakhoz hasonlóan, már egyetlen lélegzetvétellel ragyo-

góbbá teszi a napod. Selymes, finom illata elernyeszt és lecsillapít, ha feszengsz vagy ideges vagy.

Borsmenta a koncentrációhoz

Sokunknak meggyűlik a baja azzal, ha huzamosabb ideig egy valamire kell figyel-nünk. Nagy segítségünkre lehet ilyenkor a borsmenta, a leheletünkön kívül az elménket is felfrissíti.

Jázmin depresszió ellen

Aprócska virág, de annál hatásosabb! A jázmin nemcsak felébreszt, de szó szerint simogatja a lelkedet: illata segít távol tartani a depresszió, sötét gondolatokat.

Alma fejfájás ellen

Szinte összeszámolni is nehéz az alma jótékony hatásait: magas a vitamintartalma, segíti az emésztést, de a legújabb kutatások szerint a fejfájást is enyhíti. Migrénes betegek beszámolója alapján nem csupán a fájdalom erősségét csökkenti, lerövidíti a kínlás idejét is.

Miért száradnak ki folyamatosan az ajkaid?

A repedezett ajkak a leg-agonosabbak. Válaszolj a kérdésekre, s reméljük, fény derül a probléma forrására.

Ugyanazt a radírt használod az ajkaidra, amit az egész arcodra?

Jogosan gondolhattad azt, hogy ezzel jót teszel, de sajnos nem. Attól a védőrétegtől is megszabadítod a szádat, amely magában tartja a nedvességet. Használj direkt ajkara való radírt.

Biztos, hogy jó szájbalszort használsz?

Utazás a természetes összetevőkre, és lehetőleg naponta többször alkalmazd. Lefekvés előtt vastagabban is bekenheted az ajkaidat. Egy éjszaka alatt jól regenerálja a száradt szádat a balszam.

Van olyan összetevő a szájbalszámban, amely száritthat?

Például, ha fahéjas, amellet, hogy egy kicsit felduz-

zasztja az ajkat, rendszeren ki is száritja. Ugyanez a helyzet az illatanyagokkal is. Nincs szűk-séged fénylő, csillogó ajkbalzsamra, hiszen nem buliba készülsz. A természetesség sokkal többet ér, hidd el!

Stresszes vagy mostanában? Harapdálod a szádat idegességben?

No ugye. Ez sem segít a szárazságon, sőt! Csak egyre szárazabb lesz a szá. Igyál sok-sok vizet, és igyekezz elhagyni ezt a rossz szokást!

Amit nem tudtál a tüszentésről

A tüszögés állandó jelenség: Aha már épp túl vagyunk az influenzajárványon, a tavasz beköszöntével megérkezik a várva várt allergiaszezon is. A téma mindig aktuális, mindezek ellenére vajmi keveset tudunk e kellemetlen, ám annál nagyobb megkönnyebbülést hozó reflexről. Íme néhány dolog, amit valószínűleg nem tudtál a tüszentésről:

- A tüszentés 160 km/h sebességgel is haladhat.

- Az így kibocsátott bacsilok akár 10 méteres távolságra is eljuthatnak.

- A jelenség tulajdonképp az orrunk újraindítása – úgy, mint a számítógépeké. Ha túlterhelődik, azért kell tüszentünk, hogy megfelelően elláthassa feladatát és megszürhesse a belélegzett káros részecskéket.

- Sokan tüszentenek a napfénytől – ezt fotikus tüszentő reflexnek hívják.

- Teljesen normális háromszor-ötször is tüszenteni zsinórban: néha jobban meg kell

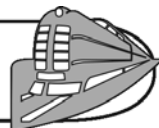
dolgozni azért, hogy a káros, irritáló részecskék kikerüljenek az orrunkból.

- Tüszentés közben reflexszerűen becsukódnak a szemeid. Mindig.

- A tévhitell ellentétben nem áll meg, legfeljebb lelassul a szívverésed.

- Visszafojtani viszont tényleg nem érdemes, mivel az a szem és az agy ereinek elpattanásához, dobhártyarepedéshez, rekeszizom-problémákhoz vezethet.

- A viszkető, csiklandozó tüszentés előtti késztetést azonban elcsitíthatod: fújd ki erősen a levegőt az orrodon, vagy dörzsöld meg az orrod, illetve nyomd a nyelved a szájpaplásodhoz.

A Krím-félsziget

Egy hely, ahova most nem ajánlatos utazni

Ahol háború dúl, oda nem utazik az ember, vagy legalábbis kétszer meggondolja, útra kel-e. Ukrajna Krím-félszigetét is kerülik mostanság az emberek, amióta villongások, harcok dúlnak az oroszok és ukránok között. A válság még mindig mélyül, csöppet sem enyhül, mindkét fél magának akarja a félszigetet. Ezért a híradásokban bizonyára gyakran halljátok a Krím-félsziget nevét, a számunkra kissé furcsa nevű városait, melyek közül Jalta lehet a legismerősebb a II. világháborút lezáró egyik konferenciáról.

De tudjátok-e, hol van a félsziget, miről ismert, miért jelentős?

A félsziget bejárata

Azt hiszem eddig is kevés vajdasági járt Ukrajna keleti felében, a Fekete-tenger északi partvidékén, a Fekete- és az Azovi-tenger között, ahol a Krím-félsziget található, ezután meg talán még kevesebben vetődnek arra. Pedig érdekes vidék lehet. Mint mondják, Ukrajna a félsziget elvesztésével több rekordról is lemondhat, mert a Fekete-tengerbe nyúló félsziget büszkélkedhet egyebek között a világ leghosszabb trolibuszvonalával és Európa legnagyobb asztrofizikai obszervatóriumával. A világ leghosszabb trolijárata a Szimferopol–Jalta útvonalon közlekedik. A trolibuszok 85 kilométert tesznek meg az 1961 júniusában átadott vonalon. Ugyancsak a félszigeten járnak a világ legrégebben üzemelő trolibuszai,

a fenntartó Krímtrolibusz vállalatot 2010-ben be is jegyezték a Guinness-rekordok könyvébe. A legtöbb buszt a Škoda cég gyártotta még a múlt század hetvenes éveiben, és 2010-ben a járműparkban levő 287 trolit átlagéletkora 25,7 év volt, miközben a gyártó eredetileg maximum 14 éves élettartamot jelölt meg. A félszigeten működik a világ egyetlen falusi villamosa, amely egyben a világ legrövidebb ilyen vonala. A mindössze 1480 méter hosszú vonalat 26 évvel ezelőtt fektették le a Jevpatorija üdülőváros közeli Molocsne településen. A villamost egy helyi panzió megrendelésére, az ott üdülők szállítására létesítették, de bárki használhatja, így teljes értékű tömegközlekedési eszköz.

Európa leghatalmasabb asztrofizikai obszervatóriuma a Bahcsiszeráji járásban, Naucs-nij település mellett található. Az első teleszkópot 1949-ben állították fel az állomáson, amelynek kutatói azóta több mint 850 asztro-riodát fedeztek fel.

A Krím-ben épült fel és üzemel a világ leghatalmasabb naperóműve. Az Activ Solar osztrák vállalat 2011 végén fejezte be a 105,56 megawatt összteljesítményű, napenergiával működő erőművet Kljucsi falu közelében, leköro-zve a korábbi rekordert, a kanadai Sarnia naperóműtelepet (97,5 megawatt).

Ugyancsak a Krím dicsekedhet Európa leghosszabb, ívelt (nem egyenes) hídjával, a Hur-zuf híddal. A Krím-ben van Európa leghosszabb földgátja is, a „szimferopoli tengernek” is nevezett hatalmas víztározónál.

A félsziget fővárosa Szimferopol, további nagyvárosok: Kercs, Jalta, Jevpatorija, Dzsankoj. A félszigeten található Szevasztopol városa is, mely az ország egyik speciális státuszú városa volt eddig, és második legnagyobb kikötője.

N-a

A hunok és a magyarok is meghódították

Érdekes, hogy a félsziget már az i. e. 6. században görög gyarmatosítás színhelye volt, külön állammá nőtte ki magát, és Boszporoszi Királyság néven nagy hatalomra tett szert. Később a Bizánci Birodalom részeként Gótia thémát alkotta, 375-ben a gótokat a hunok győzték le. Később a félsziget fölváltva a magyarok, kazárok, besenyők és kunok hatalmába került, utóbbiakat 1237-ben a tatárok űzték el, 1475-ben II. Mehmed szultán ezt török fennhatóság alá vetette.

Bahcsiszeraj sziklakolostorát a világörökség részének jelölték

Az egész Krím szimbólumának tartják a Feckefészek-kastélyt

						P				
						O				
	✿			✿		L	✿	✿	✿	
✿						C				✿
				GY	✿					
					✿	✿			✿	
				✿					✿	
		✿							✿	

Berakós rejtvény

Két elfogult apa vetélkedik.

- Az én lányom hatéves és hegedül.
- Az én lányom hároméves sincs, és már játszik.
- Mit?

A választ a rejtvényben találd, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rácsba.

Kétbetűsek: ÁT, BÖ, EZ, ÉT, KÍ, LO NT, NY, SN, TE, TS, TV, ZÁ.

Hárombetűsek: ÁZÓ, ITI, KSI, MEZ, OND.

Négybetűsek: ÉLVE, POLC.

Ötbetűsek: BENTI, LOIRE, NEMTE, MAMÉG, MIRIGY, OROSZ, ZELÉN.

Hatbetűsek: FIZETŐ, KETRIN, KRÍZIS, ÓGYELEG.

Hétbetűs: LEKÖRŐZ.

Tizenegy betűsek: GÖRÖGDINNYE, KELKÁPOSZTA, SZERTORÁNSZ.

Betűrejtvények

1

N		
	N	CS
A		

2

B	
A	
Á	

3

B		
		CK
A		

4

	M	GY
--	---	----

Skandináv rejtvény (18.)

Rejtvényünkben egy jelentős egyházi és történelmi személyiség nevét és címét rejtettük el.

	A KUTYA IS EZ	IDOM BETŰI	ELEMEZ	GAZDASÁGI ÁG	NŐI NÉV	ZENEI HÁRMAS	
	PORTUGÁLIA	ABLAK-SÓTETÍTŐ	A GÉMSKŰT RÉSZE	ITTRIUM	KLÍMA	EZ	
	KIS ZSIGMOND			TÖRÖK TISZT RÉGEN		VIRÍT EGYNEMŰI	
	KÜZDELEM			RHESUS-FAKTOR		VERSENY-SZÁNKÓ	
				RÉGISÉG		PATÁS ÁLLAT	
KÍNAI NÉV	ZENEDRÁMA	HAMIS	MAGYAR FOLYÓ		TÖRÖK NÉV		ZÉRO
501		MÓL BETŰI	KÉN	ZALATNAY SAROLTA	ÉPPEEN IDŐBEN		KIS OSZKÁR
	SARK			SUGÁR	50		
	ADNAK NEKI						
MÁSİK ÁLLAM MEGHÓDÍTOTTA TERÜLET	SZÜKSÉG VAN RÁ Y.A.		TANTÁL	MEG TUDTAD GYÓZNI		KERTI SZERSZÁM (ÉK.H.) A TETEJÉRE	
				LENNERT GÉZA	ARGON		AZ ABC UTOLSÓ BETŰJE LUXEMBURG
			FOSZFOR	KÉN	EGY		
		TETSZÉS-NYILVÁNTÁS					
				OLASZ-ORSZÁG			

Számjáték

		6	5		4	1		
	5	7	2	9	6	8	4	
2	8			7			6	5
3	4						1	9
6	9						8	2
	7	1				3	5	
		3	9		8	6		
			3	5	7			
				4				

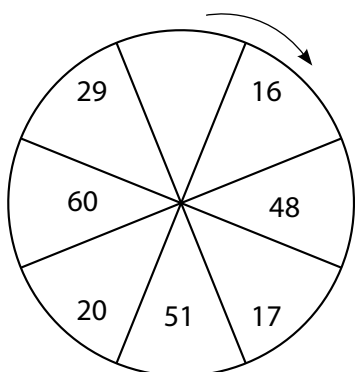
Az ábrát 1–9-ig terjedő, egész számokkal kell kitölteni úgy, hogy egy-egy sorban, oszlopban és nagyobb négyzetben minden szám csak egyszer forduljon elő.

Szókereső

	R				D		
	S	Z			R	E	
É	R	D			I	N	K
	B	R			K	E	
	N				D		

Olyan szót kell találnod, amely mindegyik sorral értelmes szót alkot.

Körszámtan

A számok egy bizonyos logika szerint követik egymást.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Így is, úgy is

ARAB

KOCA

ÓKOR

RÓKA

Írd be a szavakat az ábrába úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen is ugyan az a szó kerüljön sorra.

Névből név

1		○			○
2					○
3	○				
4				○	
5				○	

DIVÁD

ACSAB

DORNA

DEREN

ZLOST

Öt nevet kell kapnod, ha más sorrendbe rakod a betűket, és beírod őket a négyzetekbe. A körrel jelölt négyzetek betűiből rakd ki a hatodik nevet.

A 17. szám megfejtései

Keresztrejtvény

Erkel Ferenc, Himnusz,
Hunyadi László, Bánk bán

Betűrejtvények

1. kabaré, 2. különös,
3. valóban, 4. dől a pénz

Keresztszavak

Vízszintesen: mondabeli,
palimadár, el ne áruld

Függőlegesen: földieper,
kalamáris, őszibarack

Anagramma

Teherán

Városépítés

1. Újvidék, 2. Csóka,
3. Szabadka, 4. Törökkanizsa,
5. Becskerek, 6. Torda

Betűdominó

1. matematika
2. történelem

Közmondások, szólások

1. Eső után köpönyeg.
2. Egy fecske nem csinál nyarat.
3. A kákán is csomót keres.
4. Kicsi a bors, de erős.
5. Könnyű Katát táncba vinni.

A 15–16. skandináv rejtvények megfejtése:

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ,
ARANYSÁRKÁNY,
ÉDES ANNA;
SZENT PÉTER ESERNYŐJE,
TÜNDÉRVILÁG, MIKSZÁTH
KÁLMÁN, A BESZÉLŐ
KÖNTÖS

Könyvjutalmat kap:

Nagy Anikó,
Torontálvásárhely

HOROG

Százon felüliek

A kimondottan nagy halak növekedési sikerlistájának összeállítása során hamar rájövünk, hogy az adatok három alapon jöttek össze. A legelterjedtebb a szóbeszéd. Ennek során a halak hajlamosak nagyobbra nőni, mint a vizekben, és történetük újramesélése során – még évekkel elhalálozásuk után is – tovább nőnek. A másik csoportba a dokumentált példányok tartoznak. Ezek méretei, zsákmányolásának helye, ideje... bizonyított. A harmadik a nemzetközi horgászszervezet (IGFA) nyilvántartása, melyben csak a sporthorgászok által zsákmányolt halak szerepelnek. Az IGFA által nyilvántartottak és a dokumentált legnagyobb példányok között rendszerint jókora különbség van, hiszen a kimondottan nagy halak legnagyobbjait csak ritkán kerítette kézre horgász.

Egyes fajok esetében ez azért van így, mert bizonyos halak állománya a legnagyobb ismert példány zsákmányolása óta megritkult, nagyjai megfogyatkoztak. Ugyanakkor más fajok éppen az utóbbi években/évtizedekben mutattak olyan növekedési erélyt, amely a múltban ismeretlen volt. A megritkulást rendszerint a túlhalászás vagy az élettér zsugorodása eredményezte. A mostanság növekedési rekordokat döntő halak viszont rendszerint a telepített fajok közül kerülnek ki, mert azokból a vizekből, ahova kerültek, hiányoznak természetes ellenségeik. Rohamos növekedésükben szerepet játszik az is, hogy az új vizekbe az ott élő őshonos fajok hatalmas terjeszkedési lehetőséget nyújtanak nekik. Csak példának okáért mondjuk, hogy vidékünkön ez a busákkal történt, míg a harcsával most van így Katalónia vizeiben.

Aligátorhal

Az **aligátorhal** (*Atractosteus spatula*) a kajmánhalfélék családjába tartozó faj. Nevét megnyúlt, nagy hegyes fogakkal zsúfolt állkapcsáról kapta. Észak-Amerika délkeleti és Közép-Amerika keleti részén, lassú folyású folyókban, tavakban él. Átlagos testtömege 40 kilogramm, de akár a háromméteres testhosszt is elérheti, ekkor már 130 kilós. Ragadozó. A nagyobb példányok állítólag még az igazi aligátorra is rátámadnak, de többnyire hallal táplálkozik. Hatalmas testtömege ellenére sem tartozik a legnépszerűbb sporthalak közé.

Sokan a **nilusi sügért** (*Lates niloticus*) tartják a világ legnagyobbra növő édesvízi halának, bár nem a legnagyobb. Az viszont igaz, hogy

Nilusi sügér

Arapaima

adáz ragadozó és falánk is. A sporthorgászok körében rendkívül népszerű. Ugyanakkor nem árt tudni róla, hogy az ugandai Viktória-tóban az 1950-es években telepített nilusisügér-állomány 350 egyéb halfajt pusztított ki, ezért a vízi állatvilág számára legveszélyesebb halnak tartják. Szaporulata magas, egy-egy nagyobb nőstény akár 1,4 millió ikrát is rakhat. Kimondottan nagyra növő faj, a Viktória-tóból 232 kg-os példány került elő, testhossza 251 centi volt. Állítólag. Megbízhatóbb adatnak számít a Nasszer-tározóból kifogott 176 kilós.

Egy, az 1800-as években készült feljegyzés az Amazonasból kifogott 4,5 méteres **arapaimát** (*Arapaima gigas*) említi, de a tudósok ezt mesének tartják. Ugyanakkor a 3 méter hosszú és 200 kiló feletti példányok már dokumentáltak. A szóban forgó hal túlhalászása miatt azonban ma már ritkaságnak számítanak a kétméteresek is. A fajt a kihalás fenyegeti.

Mekongharcsa

Az ázsiai **mekongharcsa** (*Pangasianodon gigas*) több mint három méteres testhosszával és 300 kilójával a világ legnagyobb ma élő édesvízi halának számít. Délkelet-Ázsiában a folyók főmedrében él, ahol a víz mélysége meghaladja a 10 métert. Az esős időszak kezdetén ivás végett a folyók felső szakasza felé vándorol. A mekongharcsa állománya rohamosan csökken, a felmérések szerint az utóbbi tíz-egynéhány évben állományának több mint nyolcvan százaléka eltűnt.

Az Ebróból rendszeresen kerülnek elő ekkora harcsák

Növekedés tekintetében a mi harcsánk mindenképpen a bajnokok közé tartozik. A dokumentált legnagyobbak és a rekordlistákat vezető egyedek között azonban nagyobbak a különbségek, mint bármelyik másik hal esetében. A szóbeszéd adott esetben kiiktatható, hiszen a legnagyobbként nyilvántartott (Berg 1948/1949) a Dnyeperből került elő, ötméteres és háromszáz kilós volt. A sporthorgászok által zsákmányolt legnagyobbak viszont ennek felét sem érték el.

Buzás Mihály

Nyílik a bodza

tehető, míg virágzása május, június tájára. Felhasználása igen sokrétű, mind a gyógyászat, mind az élelmiszeripar előszeretettel használja jótékony tulajdonságai és finom, édeskés íze miatt.

Nátha elleni természetes orvosság

A bodza remek megoldást nyújt mindenféle légúti panaszokra. Fogyaszthatod ital vagy akár lekvár formájában is, hatása mindkét esetben megmutatkozik. Bogyója rengeteg vitamint, fehérjét és ásványi anyagot tartalmaz, így az egyik legjobb gyógynövényként tartják számon.

Kitűnő méregtelenítő

A bodza az egyik leghatásosabb méregtelenítő gyógynövény hashajtó hatása miatt, így kíméletesen át tudja mosni az egész szervezetedet.

Vitaminok

A bodza gyümölcsében számtalan vitamin és hasznos ásványi anyag található, amely miatt a szervezetünknek nagy segítség, ha rendszeresen vagy akár kúraszerűen fogyasztjuk például lekvár formájában. Különösen A-, B- és C-vitamin-tartalma magas, az ásványi anyagok közül pedig leginkább a foszfor, magnézium, kálium, kalcium és vas az, amiért a fogyasztását ajánlják.

Jelentős vastartalom

Mivel nagy mennyiségben tartalmaz vasat, a vérszegény és a vashiányos betegek számára fogyasztása igencsak ajánlott.

Bodzát a szemre

A népi gyógyászatban a fekete bodza virágát enyhébb szembetegségekre is alkalmazták, illetve a termését fájdalomcsil-

lapításra. Főzz bodzateát, és miután a filter lehült, tedd a szemedre!

Nyersen vigyázz vele

Annak ellenére, hogy egy nagyon értékes és sokoldalú gyógynövényről van szó, nyers, illetve szennyezett állapotban való fogyasztása nem ajánlott, ugyanis kellemetlen gyomorpanaszokat, hányást és émelygést okozhat! Felhasználása előtt mindenképp forrázd le vagy áztasd be, hogy elkerüld ezeket a tüneteket!

Tudod-e?

- Rántva is fogyasztható

A bodzát általában italként és lekvárként fogyasztják, de kevesen vannak azok, akik tudják, hogy virágát ki is lehet rántani, pedig régebben nagy népszerűségnek örvendett a bodzafánk. Elkészítése nem okoz nehézséget, egyszerűen forgasd meg palacsintatésztaiban, majd forró olajon hirtelen süsd ki! Nagyon finom lekvárral vagy porcukorral.

- Mágikus erő

Régebben sokan mágikus erőt tulajdonítottak a bodzának. Úgy hitték, távol tartja a gonosz szellemeket és erőket, így megvédi a népet a külső, negatív hatásoktól. Viszont amennyiben egy bodzabokor vagy -fa léteget, az szerencsétlenséget jövendölt.

A bodza mindenki nagy kedvence. Már megjelentek a bodzafákon és -bokrokon az illatozó virágok, ezért siessünk, nehogy kifosszák őket, mire odaérnénk a kosarunkkal! Szerencsére bodzába úton-útfélen belebotlunk, ezért nem kell nagy körutakat megtenni azért, hogy ráeljünk pár virágzó bokorra. Élhetünk faluban, erdő szélén, vagy akár a forgalmas városban, szinte kizárt, hogy környékünkön ne találjunk belőle. És ha már ott van, ne legyünk restek, vigyünk haza az értékes virágából és bogójából egy keveset!

Bodzavirág

A bodza május végétől virágzik, virágából rengeteg hasznos dolog készíthető. Nagy arányban tartalmaz antioxidánsokat, flavonoidokban gazdag, így a szervezet egészségének megtartásában igazán fontos szerepet játszik. Több módon is feldolgozható, a legegyszerűbb a tea és a bodzaszörp, amely a legjobb nyári üdítő italok egyikének számít.

Felhasználása

Fontos, hogy a fekete bodza éretlenül enyhén mérgező, valamint íze keserű, ezért mindenképp várd meg, míg a bogyója fekete nem lesz. Ez körülbelül nyár végére

Bodzás limonádé

Hozzávalók: 2 citrom leve, 4 evőkanál cukor, 4-5 bodzavirág, 1 liter víz.

Elkészítés: Készíts klasszikus limonádét vízzel, cukorral és citromlével, majd áztasd bele a bodzavirágokat. Fontos, hogy a virágokat ne öblítsd le, mert így rajta marad az értékes virágpor. Igyekezz olyan helyről virágot gyűjteni, ahol a lehető legkevesebb

szennyeződés kerülhet rá. Áztasd a virágokat egy éjszakán át, majd másnap szűrd át a limonádét, és hűtsd be.

Bodzaszörpös bólé

Hozzávalók: 3 dl bodzaszörp, 1 doboz eper, 2 db narancs, 2 db zöld alma, 1 db

zöldcitrom, 2 ág friss menta, 1 doboz ananászkonerv, 2 l ásványvíz.

Szedd gerezdjeire a narancsot, majd szeleteld fel kisebb darabokra, a zöld almát is vágd cikkekre, nem kell meghámozni, magházát távolítsd el, és szeleteld fel. Öntsd egy nagy bólés tálba, add hozzá az ananászkonervet, a levélvel együtt, és a felszeletelt epret is. Karikázd bele a zöldcitromot a héjával együtt, öntsd rá a bodzaszörpöt, tépkedd bele a menta levelét, majd tedd a hűtőbe, és hagyd állni pár órán keresztül.

A vendégek érkezésekor önts hozzá kétliternyi hideg ásványvizet, és üvegpoharakba tálalva szervírozd.

Gyönyörű ruha

A fogadáson gyönyörű ruhában jelenik meg a neves író felesége.

– De hiszen ez egy költemény! – dicséri a ruhát az egyik vendég.

Megszólal az anyagiasságáról is jól ismert férj:

– Nem, ez egy beszámoló, azonkívül tíz novella.

Csak azért is szőkén!

Megy a szőke nő az autójával a búzatábla mellett. Látja, hogy egy másik szőke nő a búzatábla közepén egy csónakban ül, és evezni próbál. Megáll, felháborodva kiszáll, és így szól:

– Te meg hogy lehetsz ilyen ökör? Miattad találgatják ki a szőke nős vicceket! Ha tudnék úszni, most bemennék, és kitépném a hajadat!

Ragadós nevetlenség

Pistike valami csínytet követ el.

– Ha ilyen nevetlen leszel, fiacskám, és nem javulsz meg, akkor majd a gyermekeid is mind ilyen nevetlenek lesznek – pirít rá az édesanyja.

Pistike odasúgja a hűgának:

– No, most elárulta magát a mama.

Rémület

Kivágódik a bank ajtaja, és egy álarcos, fegyveres bandita lép be rajta.

– De jó, hogy jön! – mondja az irodai széken reszkető pénztárosnő. – Egér van az asztal alatt.

Börtönben

Két rab ül a börtönben. Megkérdezi az egyik:

– Te miért ülsz?

– Mert elfáradtam.

Rossz javaslat

Két szesztestvér búcsúzkodik a kocsmá előtt:

– Öregem, túl sokat ittál, hagyd itt a kocsit, menj haza busszal.

– Nem lehet. Nem fér be a garázsba.

Bumm és durr!

A Formula-1. versenyen megkérdezi az indító az egyik versenyzőt:

– Maga meg miért nem indul?

– Azért nem, maga túlokos, mert belelőtt a gumijaimba!

Oldalkocsi

Piros lámpánál fékez a motoros, majd eldől. Zöldnél felkel, s továbbrobog. A második piros lámpánál megismétlődik a jelenet. Az arra robogó autós megkérdezi, hogy tudna-e segíteni. A motoros nemet int a fejével, és megszólal:

– Semmi különös, csak a feleségem elhagyott.

– Az még nem ok arra, hogy a piros lámpánál eldőljön.

– Dehogyan! Elvitte magával az oldal-kocsit...

Női cipő

Krokodilmama figyelmezteti a csemetéjét:

– Figyelmeztetlek, Krokika, ha mindig el-szavarsz, baj lesz!

– Milyen baj, anyu?

– Egykettőre női cipő lesz belőled!

Más kutyája

– Harap a kutyája?

– Nem harap a kutyám.

– Kutyuli...

Óriási hörgés, fogcsattogtatás.

– Azt mondta, hogy nem arap a kutyája!

– Ez nem az én kutyám...

Az idő halad

Egyik horgász egy hatalmas pontyot fogott. Így szól irigykedve a szomszéd pecás:

– No, az elkövetkező száz évben nem fog még egyszer ekkorát!

Mit ad Isten, alig telik el egy kis idő, és még nagyobb hal akad a horogra. Erre így szól a horgász:

– Látja, hogy szalad az idő!

Biztos tipp

– Hogy nekem milyen pechem van! Állandóan vesztek a totón. Sohasem sikerül kitalálnom, hogy melyik csapatot verik meg – panaszkodik Kovács a barátjának.

– Látod, milyen naiv vagy?! – mondja neki a barátja. – A futballbíróra kell tippelni, azt minden meccsen biztosan megverik...

Szellemi csúcs

Bemegy a rendőr a játékboltba.

– Van önöknél rózsaszínű párdúc?

– Természetesen! Van kicsi, van plüss, gumi, műanyag, elemes... Melyik tetszik?

– Hát végül is szép mind. De más színben nincs véletlenül?

Zaj nélkül

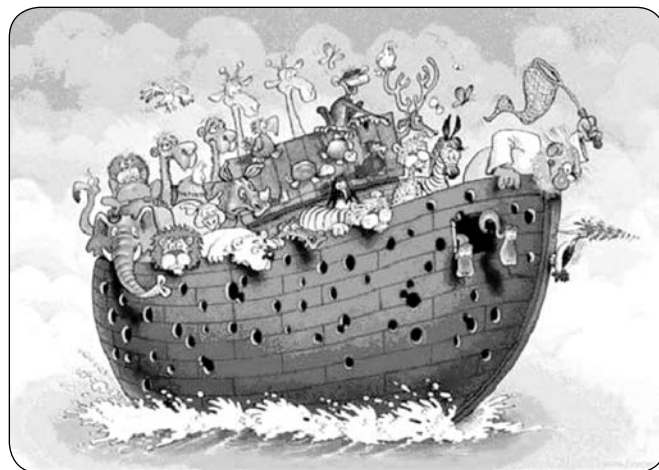
Az elmeegógyintézet igazgatója vendég-professzorokat kalauzol végig az intézeten. Amikor a kapuhoz közelednek, veszett kopácsolást hallanak a bokrok közül. Az igazgató belép a sűrűbe, s azt látja, hogy egy ápoló vésővel és kalapáccsal a kezében bontja a falat.

– Ember, mi az ördögöt csinál maga?

– Pszt! Nem látja! Szeretnék kijutni innen.

– De hiszen itt a kapu pár méterre! Nincs is bezárva.

– No igen, de nyikorog...

– A harkályt nem kellett volna elhozni...

Szakmai ártalom

A vaskereskedésbe késő este beállít egy férfi.
 – Kérek egy nagyon erős biztonsági zárat!
 – Nincs.
 – Kérek egy lakatot!
 – Nincs.
 – Akkor legalább tolózárat!
 – Nincs.
 – Akkor mi a csudának tartanak nyitva éjszaka?
 – Nem tudjuk bezárni az ajtót...

Aki mindig felejt

– A világítótorony őrének miért lapos a homloka, és miért áll el a jobb füle?
 – ?
 – Mert reggel, amikor felkel, a füléhez kap, hallgatózik, és így szól: – Mi zúg? – Aztán a homlokára csap: – Ja, a tenger!

Hideg

– Tudod, hogy milyen borzalmas hideg van az Északi-sarkon?
 – No milyen?
 – A sarkkutatók a kézmosáshoz is kesztyűt húznak...

Ez nem megy

A kedélybetegét vizsgálja az orvos.
 – Kovács úr, kap gyógyszert is, de fontosabb a pszichés állapot. Munka közben például énekeljen! Javítja a közérzetet.
 – Ez nem megy, doktor úr.
 – Miért nem?
 – Mert teremőr vagyok egy múzeumban.
 – Értem. Akkor énekeljen a szabad idejében!
 – Az sem megy.
 – Miért?
 – Mert szabad időmben klarinétos vagyok egy zenekarban.

Csak értelmesen

Két ember utazik a villamoson.
 – Bocsánat, uram! – szól a fiatalabb. – Nem tudná megmondani, hány óra van?
 Az idősebb benyúl a zsebébe, előveszi a szemüvegtokját, figyelmesen megnézi, aztán biccent:
 – Igen – mondja –, ma péntek van.
 – Péntek? – élénkül fel a fiatalabb.
 – Érdekes, nekem is ott kell leszállnom...

Végre megfelelő

A szórakozott professzor cipőt szeretne vásárolni magának. Egyre kimerültebben próbálgat a boltban, míg végre elégedetten felsóhajt:
 – No végre! Ez jó cipő, ezt megveszem!
 – Azért van egy kis baj – válaszol az eladó.
 – Ebben a cipőben érkezett a professzor úr az üzletbe...

Kraptatok

– Doktor úr, valami nagy baj lehet velem. Állandóan zöld kraptatokat látok magam körül.
 – Zöld kraptatokat? Hát azok mik?
 – Fogalmam sincs róla, doktor úr. Épp azért jöttem önhöz, hogy megtudjam...

Forgalmi dugóban

A vezető melletti ülésen egy szép papagáj üldögél. A közlekedési lámpánál a másik autó vezetője letekeri az ablakot, és átszól:
 – Beszélni is tud?
 – Nem tudom, még csak pár perce ismerem – feleli a papagáj.

Mérges kígyó

– Miről lehet megismerni a mérges kígyót?
 – ?
 – Hogy ráncolja a homlokát...

Divatos

A falusi kakas egy nagyvárosi utcán sétálva meglát egy grillsütődét. Odafordul, és megkérdezi:
 – Mi van, csajok? Szolárium?

A nagy kérdés

– Te haver, szerinted mi volt előbb: a tyúk, vagy a tojás?
 – Nem tudom. Nálunk hal volt ebédre...

Sasbaj

Egy sas elmegy a pszichiáterhez, és a segítséget kéri.
 – Mi a problémája? – kérdi a doki.
 – Nehezen kötök barátságot. Tudsz nekem segíteni, te ronda, dagadt hólyag?

Azonosítás

Az előkelő ékszerboltba beront egy elefánt, ormányával fölkapja az egész vitrint, és elrobog. Az ékszerész kihívja a rendőrséget.
 – Hogy nézett ki az elkövető?
 – Olyan volt, mint egy elefánt.
 – No de sokféle elefánt van. Ez milyen volt?
 – Nem tudom, mert harisnya volt a fején...

Teherautós

A teherautó beszorul a felüljáró alá. Jön a rendőr:
 – Beszorultunk? Beszorultunk?
 – Nem, hidat szállítok!

Átverés

Az egyszerű atyafi megy az utcán, húz maga után egy bakancsot. Egy járókelő megszólítja:
 – Jaj, de aranyos kiskutyája van!
 – Nem látja, hogy ez nem kutya, hanem bakancs?
 – Ó, bocsánat! – mondja a járókelő, és szégyenkezve elsiet.
 Erre az atyafi:
 – Ugye, kiskutyám, jól becsaptuk a bácsit?

A naptári év elején egy gödöllői rajzversenyen nyertünk. Április 21-én, húsvét-hétfőn a királyi kastélyban jártam három

A gödöllői királyi kastélyban jártunk

Miskolci Helga és Spasić Nikola a díjazottak között

osztálytársammal, a szüleinkkel és a tancsinkkal. Az út hosszú és fárasztó volt. Mikor megérkeztünk, csak ámultunk-bámultunk a kastélyt látván. Amíg a szülők sorba álltak a jegyekért, mi fenyőtobozokkal játszottunk. A következő állomásunk a kastély 31 szobája volt. A legtöbb szoba lila és rózsaszín, ugyanis ezek voltak Sissy kedvenc színei. Sok festmény van a falakon. Gyönyörű bútorok és kályhák egy-egy teremben. Az udvaron vásárt tartottak. Kézműves foglalkozások voltak. A fiúk a fegyverekkel teli szobának örültek legjobban. Az is érdekes volt, mikor a koronázási festményt láttuk valódi nagyságában, és nem csupán a tankönyvünkben.

Érdekes, hogy a kastélyban egy templom is van. A bejáratnál a kastély makettja látható. A díjkiosztót a kastély lovardájában tartották. Kár, hogy nem voltak igazi lovak, csak digitálisak, amelyek a lovarda egykori hangulatát próbálták felidézni. Sajttortát és inivalót is kaptunk. A díj nem más volt, mint az a könyv, amelyben a rajzunk pompázott, diploma és mellé csoki. Két osztálytársunk, Miskolci Helga és Spasić Nikola a díjazottak között volt.

Nagyon későn értünk haza. Elmondhatom, hogy egy eseménydús napom volt.

Nikolics Blanka, Ökrös Kyra, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Kártyából vár, agyagból álarc

Osztályunk, a 4. c kártyából várat épített a legutóbbi polgári órán. Három csapatban dolgoztunk. Minden csapat nyolc kártyát kapott, amiből várat kellett építeni. A feladat nehézsége abban volt, hogy csak jobb kézzel dolgozhattunk. Egyesek megszenvedtek vele, de végül minden csapatnak sikerült elvégeznie a feladatot. Remélem, lesz még ilyen érdekes óránk. – **Zemkó Attila és Savović Mila**

Ellátogatott iskolánkba Valkovics Edit horgosi költő. Verseket olvasott fel az eddig megjelent könyveiből. A versesköteteket meg is lehetett vásárolni.

– **Kávai Rita**

A táncsi a fél osztályt elvezette a Bajnat klubhelyiségbe, ahol két belgrádi keramikus, Velimir Vukičević és Radenko Adnađ vezetésével agyagból

dísz tárgyakat és álarcot készítettünk. Nagyon ötletes alkotások születtek. Műveinket kiégetik majd. Kíváncsian várjuk, hányunk munkája marad épségben. – **Sípraga Lúna és Fehér Noémi, J. J. Zmaj iskola, 4. osztály, Szabadka**

Gyöngyöt fűztek

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztálya a Népkörbe látogatott. Gyöngyöt fűztek damilra. Horvát Evelin irányításával sündisznót készítettek. Nagy türelmjáték volt, mert apró gyöngyökkel dolgoztak. Volt, akinek könnyen a damilra csusszantak a gyöngyszemei, de akadtak olyanok is, akik egy órán át szenvedtek néhány lépés megtételével. Két tanulóknak nem sikerült befejeznie az állatkát. Sajnos játékra nem maradt idő, amit mindenki nagyon sajnált.

Dékány Máté, Nikolics Blanka, Miskolci Helga és Spasić Nikola, J. J. Zmaj iskola, 4. osztály, Szabadka

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com